

GRANI LICINIANI

QVAE SVPERSVNT

EMENDATIOREM EDIDIT

PHILOLOGORVM BONNENSIVM HEPTAS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
A. [illegible]LVIII

In demselben Verlage sind erschienen und in allen Buchhandlungen zu haben:

Additamenta ad civitatis Platonicae libros X, Lipsiae A. MDCCCXXX. XXXI. XXXIII. editos a C. E. Chr. Schneidero. gr. 8. 1854. geh. 15 Ngr.
☞ Die Ausgabe des Platonischen Staats von Schneider, zu welcher diese Additamenta gehören, habe ich im Preise von 6¾ Thlr. auf 2 Thlr. herabgesetzt.

Alberti, Eduard, zur Dialektik des Platon. Vom Theaetet bis zum Parmenides. (Aus d. Suppl. z. d. Jahrb. f. Philol. besonders abgedr.) gr. 8. 1855. geh. 15 Ngr.

Alciphronis rhetoris epistolae cum adnotatione critica editae ab Augusto Meinekio. gr. 8. 1853. geh. 1⅓ Thlr.

Apollonii Argonautica. Emendavit, apparatum criticum et prolegomena adiecit R. Merkel. Scholia vetera e codice Laurentiano edidit **Henricus Keil.** gr. 8. 1854. geh. 5 Thlr.

Aristophanis Nubes edidit illustravit praefatus est W. S. Teuffel. gr. 8. 1856. geh. 24 Ngr.

Bambergeri, F., opuscula philologica maximam partem Aeschylea collegit F. G. Schneidewin. Praemissa est memoria F. Bambergeri a G. T. A. Kruegero conscripta. gr. 8. 1856. geh. 1 Thlr. 20 Ngr.

Becker, Dr. Paul, die Herakleotische Halbinsel in archäologischer Beziehung behandelt. Mit zwei Karten. gr. 8. 1856. geh. 24 Ngr.

Bentley's, Dr. Rich., Abhandlungen über die Briefe des Phalaris, Themistocles, Socrates, Euripides und über die Fabeln des Aesop. Deutsch von **Woldemar Ribbeck,** Dr. gr. 8. 1857. geh 4 Thlr. 20 Ngr.

Bernstein, G. H., das heilige Evangelium des Johannes. Syrisch in Harklensischer Uebersetzung mit Vokalen und den Punkten Kuschoi und Rucoch nach einer Vaticanischen Handschrift nebst kritischen Anmerkungen. Gedruckt mit neuen syrischen Typen. gr. 8. 1853. geh. 2⅔ Thlr.

Bionis Smyrnaei Epitaphius Adonidis. Edidit Henricus Ludolfus Ahrens. 8. 1854. geh. 15 Ngr.

Boeckh, A., zur Geschichte der Mondcyclen der Hellenen. (Besonderer Abdr. aus den Suppl. d. Jahrb. f. Philol.) gr. 8. 1855. geh. 22½ Ngr.
—— —— epigraphisch-chronologische Studien. Zweiter Beitrag zur Geschichte der Mondcyclen der Hellenen. (Besonderer Abdr. a. d. II. Supplementband d. Jahrb. f. class. Philol.) gr. 8. 1857. geh. 1 Thlr. 3 Ngr.

Bredovius, F. I. C., quaestionum criticarum de dialecto Herodotea libri quattuor. gr. 8. 1846. geh. 2 Thlr.

Bucolicorum Graecorum Theocriti Bionis et Moschi reliquiae accedentibus incertorum idylliis edidit **Henricus Ludolfus Ahrens.** Tomus primus textum cum apparatu critico continens. gr. 8. 1855. geh. 2 Thlr. 12 Ngr.

Catonianae poesis reliquiae. Ex recensione Alfredi Fleckeiseni. gr. 8. 1854. geh. 6 Ngr.

Charisii artis grammaticae libri V, s. unter Grammatici Latini.

Comicorum Latinorum praeter Plautum et Terentium reliquiae. Recensuit Otto Ribbeck. gr. 8. 1855. geh. 3 Thlr.

Cornificí Rhetoricorum ad C. Herennium libri IIII. Recensuit et interpretatus est **C. L. Kayser.** gr. 8. 1854. geh. 2 Thlr. 20 Ngr.

Didascalia apostolorum Syriace. gr. 8. 1855. 4 Thlr.

Didymi Chalcenteri grammatici Alexandrini fragmenta quae supersunt. Collegit et disposuit **Mauricius Schmidt.** gr. 8. 1854. geh. 3 Thlr.

Dietsch, Rudolf, Versuch über Thukydides. gr. 8. 1856. geh. 12 Ngr.

Diomedis artis grammaticae libri III, s. unter Grammatici Latini.

Enianae poesis reliquiae. Recensuit Ioannes Vahlen. gr. 8. 1854. geh. 2 Thlr.

Fischer, Maximilian Achilles, Gergovia. Zur Erläuterung von Caesar de bello Gallico VII 35—51. Mit Grundplan und Uebersichtskärtchen. (Aus d. Suppl. z. d. Jahrb. f. Philol. besonders abgedruckt.) gr. 8. 1855. geh. 12 Ngr.

Fleckeisen, Alfred, zur Kritik der altlateinischen Dichterfragmente bei Gellius. Sendschreiben an Dr. **Martin Hertz** in Berlin. gr. 8. 1854. geh. 9 Ngr.

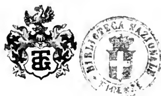
Friederichs, Dr. K., Praxiteles und die Niobegruppe nebst Erklärung einiger Vasenbilder. Mit einer Kupfertafel. gr. 8. 1855. geh. 1 Thlr.

GRANI LICINIANI

QVAE SVPERSVNT

EMENDATIORA EDIDIT

PHILOLOGORVM BONNENSIVM HEPTAS

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

A. CIƆIƆCCCLVIII

FRIDERICO · RITSCHELIO

PRAECEPTORI · AMANTISSIMO
IVDICI · INTEGERRIMO
EXIGVVM · HOC · ARTIS · CRITICAE
SPECIMEN · VT · PROBETVR · OPTANT
DISCIPVLI · PIENTISSIMI

Grani Liciniani reliquias ex musei Britannici membranis ter scriptis resuscitatas tandem a Carolo Pertzio editas earumque exemplaria Bonnam delata esse ad nonas nouembres rumor increbrescit. expectatus summo cum desiderio libellus e Sosiorum tabernis certatim arripitur a philologis qui ad uada caerula Rheni his studiis uacamus: gustantur folia magnam partem Oedipo aliquo digna, conferuntur cum eis quae inde editor coniuncta Th. Mommseni et I. Bernaysii opera expiscatus erat, iterum iterumque leguntur. nosti enim L. B. philologorum gregem nouarum rerum esse studiosissimum et eam sibi quemque maxime prouinciam poscere in qua plurimum laureolae carpi posse uideatur. itaque quo quisque acrius incumbebat, eo magis mirari, obstupescere, subinde ridere eximiam Pertzii liberalitatem, qui lautissimas dapes tam non inuidisset aliis, ut sibi quasi frustula tantum uilissima seponeret. eo tempore cum forte fortuna aliquot amici una conuenissemus, de Granio qui in omnium animis erat sermo incidit. nam sic fere orsus aliquis 'Nouistisne' inquit 'quae noua portenta annalibus litterisque romanis hae membranae attulerunt? *Lupicinum Seuerum*, *duodecim milia contendisse Ioniam ire* (p. 32), *aliquot matronas e o d e m s o m n o monitas una eademque nocte d e d a p i b u s sacris praestitisse* (p. 33), iubente Sulla a Mithridate *Gallograecis Q. Oppium et M. Aquilium legatos* redditos esse (p. 40)?' Haec ille locutus simul omnium strepitu excipitur et ne solus sibi rem perspexisse uideatur, alius alio magis mirabilia profert. 'Euoluite Granium, animos attendite: num intellegitis illa p. XI *disicerant* = *dis i i cerant*, p. 33 *ne ul l i minor e m* XXXV *annorum in nauem conscendere l i c e r e t*, p. 38 *praeludium*, p. 41 *beneficiis suis al l i c e b a t?* egregium scriptorem nec sine neruis mollem qui dixerit *multis occisis*, *quibusdam aliis iugulatis* (p. 35)'. Itaque cum in eo uideremur consentire labori non pe-

percisse Pertzium, pepercisse ingenio, qui auctor horum sermonum fuerat sic pergens 'Quid uos' inquit 'nugas premitis? an ab operarum tritis uitiis eum uirum defendi necesse est, qui quam eleganti et a uolgari sensu remota si dis placet scientia polleat, subtilis eius de orthographia codicis disputatio uel sola abunde conprobat. iam non quid scripserit Pertzius, Granio quid tribuerit quaerite, sed quod et primum erat et difficillimum, quo modo membranas legerit. nimirum Licinianum, quem res *opus* esse *nostro corpore noscere* p. 32 dicentem facit, ne ipse quidem mentis sed corporis tantum oculis legit et cognouit. ita factum est ut ineptissima quaeque litterarum quadam sonique similitudine deceptus in ipsis schedis extare sibi persuaserit. quo enim modo orta putatis quae legitis p. 4 *iunctis cordibus*, p. 6 *petenti iungebat* de quo ipse p. 31 *immo uero 'non iungebat'*, p. 15 *periucis* quippe quod somniaret esse *περιοίκοις*? Deinde etiamsi inde a p. 3 usque ad 26 imaginem quandam codicis exhibere uoluit qua ceteri philologi quibus *οὐ πᾶσιν ἐς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς* ad emendationem quasi codice ipso uteremur, adeo tamen sibi ipse placuit, ut suis sibique propriis coniecturis non tam corrumpere illas tabulas quam ornare sibi uideretur. quid enim caussae fuit cur p. 15^{a} 22 ederet ORA||..RES, cum primo se has litteras PA.||RES legisse p. 39 diceret? aut cur p. 13^{a} 20 AτuIX exhiberet et ACCITA se primo legisse tum demum recordaretur (p. 35), cum uerba *ac ita* illic latere suspicatus esset? igitur haud scio utro maiorem laudem Pertzius meruerit, emendandisne an legendis ac describendis membranis.' Quibus dictis cum omnes conticuissemus, ex amicis aliquis 'Tua me uerba' ait 'iam dicturum, quo nihil uobis quotquot estis iucundius fore acceptiusque sperabam, paene cohibebant. dicam tamen quod sentio, cum uel nunc idem sentiam. pro suis quisque uiribus quid possit in tanta litterarum obscuritate et incerta fide indagare periclitabitur, conueniemus, quae a singulis siue inuenta siue diuinata erunt perpendemus. ita cum simus septem numero philologi alio alium iuuante non deerunt quae aut bene aut probabiliter emendauerimus.' Quid multa? nemo iam fuit quin haec summo plausu probaret, factumque est ita ut ille proposuerat.

Iam uero quod editione repetendas curauimus ipsas Grani Liciniani reliquias, quamuis sint exigua quae ad eas restituendas

contulerimus, duae inprimis caussae fuerunt. primum quoniam ea tandem ratione tum quae certa existimaremus tum quae ab lectione atque emendatione inperfecta posteris curis relinqueremus, plane et plene explicari posse intellegebamus. tum quia incredibilis Pertzii siue ἀφυΐα siue ῥαθυμία non posse humanius castigari uidebatur. Quare uideant penes quos in hoc genere iudicium est, numquid intersit inter γραμματικοῦ ἀγραμμάτου annuam sedulitatem et uiginti dierum eam operam quae quantumuis tenuis a uirium mediocritate tamen uiam ac rationem artis sequatur certamque a disciplinae seueritate commendationem habitura esse uideatur. quodsi quaedam audacius correxisse non nullis uideamur, probe meminerint qualem sibi Pertzius ipse corrigendi licentiam sumpserit, ut scilicet ex litteris EROGARETUR (p. 7 ª 15) efficeret *efferretur*, *omnes Sullae metu Cinnae causam* ex OMNESEXULEsMETEL... || NAE CAUSAM (p. 15 ᵇ 4), plurima eiusdem generis.

Haec habeto de origine huiusce libelli. Relicuum praefandi munus tripertitum est de codice, de libro, de scriptore.

I. Autumno anni cIↃIↃCCCLII Georgius Henricus Pertzius uir longe celeberrimus Londini libros manu scriptos rerum germanicarum excutiens cum a Paulo Boettichero qui gallico nomine de Lagarde dici nunc mauolt linguae syriacae monumentis ibidem operam nauante de codice syriaco saeculi XI palimpsesto commonefactus esset, dispectis sola oculorum acie aliquot uerbis rerum romanarum scriptorem in membranis latere intellexit: alteraque peregrinatione londiniensi a. cIↃIↃCCCLV per mensis octobris partem in illo accuratius cognoscendo uersatus est. Namque is codex ex monasterio S. Mariae Deiparae quod in desertis Nitriae situm est cum aliis libris mss. circiter quingentis adlatus a. cIↃIↃCCCXXXXVII in museo britannico repositus est et indice 17212 signatus. constat autem foliis quadratae formae membraneis XIII, quae ad quaterniones X et XI integri olim codicis syriaci pertinebant, Ioannisque Chrysostomi quasdam homilias continet: quae grammatici latini fragmento litteris cursiuis quas uocant exarato superscriptae sunt; duarum enim paginarum hi extant indices *de uerbo* et *de aduerbio*. grammatici denique sub uerbis uestigia sat antiquae scripturae apparent, quae ad annales amplissimos (*Grani*) *Lici-*

niani pertinere quinque foliorum tituli docuerunt. XIII illa syriaci codicis folia ita iuncta erant, ut VIII priora integrum quaternionem efficerent, cuius tamen primum et tertium foliorum paria (f. I VIII et III VI) ab syrio Chrysostomi librario ita inuersa erant, ut historiae romanae ab inferiore margine legendae essent, folia VIIII et X eodem modo inuersa membranae continuatione cohaererent, relicua tria singula glutini tantum uinculo continerentur duodecimo item inuerso, tertio decimo syriaci solum libri particulam exhibente. Foliorum antiquissimos titulos G. H. Pertzius indagauit hosce

f. I r inferiore margine LICINIANI
folii VIII nullum indicem rimatus est
f. II uersi superiore margine LICINIANI

f. VII r	sup. m.	LIB. XXXV
f. III r	mg. infer.	LICINIANI
f. VI u	m. inf.	LIB. XXXV
f. IIII u	m. sup.	LICINIANI
f. V r	m. sup.	LIB. XXXVI
f. VIIII r	m. inf.	[GAI] GRANI LICINIANI
f. X u	m. inf.	LIB. XXVIII
f. XI r	m. sup.	LIB. XXVI uel XXVII
f. XII u	m. inf.	LIB. XXVIII

his indagatis et foliis VIII recto et I uerso itemque IIII uersi uocabulis aliquot descriptis Berolinum Pertzius redux — relicua enim persequi temporis angustiis cohibito non licuit — statim kalendis nouembribus ad academiam de inuento suo rettulit. insequenti anno Carolum Augustum Fridericum filium Londinum misit qui membranarum lectionem ad finem perduceret. qui kalendis martiis opus adgressurus non codicem sed singulas XIII schedas inuenit nouis numeris insignitas. etenim interea quo commodius membranae ter scriptae tractari possent, musei curatores non solum dissolui codicem, sed etiam litteras syriacas recentiores caute a bibliopego aqua ablui iusserant (cf. Pertzius p. 22). Qua re ut priorem foliorum ordinem restitueret, quos paginarum indices pater enotauerat adhibuit: et cum ipse iam in singulis schedis hos conspiceret

f. 1 nullum	f. 7 u LICINIANI
2 r LIB. XXXV	8 u LICINIANI
3 r LIB. XXXV	(9 palimpseston non est)
4 u LICINIANI	10 r LIB. XXVIII
5 u C. LICINIANI	11 r LIB. XXVI
6 u LICINIANI	12 r LIB. XXXVIII

f. 13 [u] LICINIANI

referendos esse ad pristini codicis folia numeros schedarum recentiores sibi persuasit hoc modo

COD. SYR. FOL.			NVM. REC.		COD. SYR. FOL.			NVM. REC.	
Iu	Ir	=	8u	8r	VIIr	VIIu	=	3r	3u
IIr	IIu	=	7r	7u	VIIIr	VIIIu	=	1r	1u
IIIu	IIIr	=	6r	6u	VIIIIu	VIIIIr	=	4u	4r
IIIIr	IIIIu	=	5r	5u	Xu	Xr	=	10r	10u
Vr	Vu	=	12r	12u	XIr	XIu	=	11r	11u
VIu	VIr	=	2r	2u	XIIu	XIIr	=	13r	13u

quae uerene an secus coniectauerit, postea disputabimus. interim pergamus in narratione. Carolus igitur Pertzius iam ad resuscitandas antiquissimas litteras ab utroque posteriore librario tanta cum diligentia cultello erasas, ut paucissimis locis exceptis nulla fere uestigia relinquerentur, ammonii sulphurati liquore utebatur, cuius ope primo temporis momento antiquissima scriptura reuocari, deinde grammatici uerba apparere solebant. atque is liquor exterioribus membranarum partibus et leuioribus satis aptus erat; ad interiores 'olim carni proximas' in quas iniquissime cultelli saeuierant quo minus efficacius adiumentum Giobertinum adhiberetur, prohibuit curatorum religio. impedimenta praeterea lectionis summa erant, quod et 'saepissime alterius [antiquissimae] manus uestigia religiose ab altera [grammatici] pressa sunt', ut utriusque distinctio esset difficilis, et pristinae litterae crassioribus syriacis apicibus obscuratae sunt. ad quae accedebat caeli londinensis natura qua euenisse Pertzius narrat, ut 'continuis fere imbribus nebulisque obrutus uel medio diei tempore ad lucernas confugeret' neque raro prorsus diuersos ab enotatis apices eisdem locis conspicere posteris diebus sibi uideretur. Ceterum in Liciniano solum occupatus grammatici latini fragmento in quo Iuuena-

lem et Martialem laudari ab Ed. Bondio audiit prorsus neglecto a. d. III id. iun. finem operi inposuit.

Pauca de codice pristino Liciniani addenda sunt: qui qualis fuisset quaerere Pertzius omisit. nam haec dictu uix opus sunt unam quamque paginam binis columnis, columnam uicenis quaternis uersibus contineri, foliis uersis scriptoris nomen, rectis libri numerum inscribi. Originem uero codicis qua est insignis liberalitate alteri p. Chr. n. saeculo ille adsignat: quod quo modo tueatur uiderit ipse. cui qui et codicis Liui puteanei saeculo VIII exarati[1]) meminerit et ambrosianarum Plauti membranarum relicuarumue quae quinto saeculo non sunt posteriores, fidem non habebit, sed codicem Liciniani neque uetustiorem saeculo quinto neque posteriorem octauo ilico iudicabit. toto enim caelo distant quae in codicibus uel quarti saeculi reperiuntur litterarum A D E H M V formae ab eis quas in scripturae exemplo Pertzianae editioni adiuncto conspicimus. nos Niebuhrio quoque grauissimo auctore usi qui Frontonis codicem bobiensem huic et litterarum formis compendiisque et orthographia simillimum ad VII saeculum referebat (ad Front. p. XXXV), septimo librum scriptum esse persuasum habemus. itaque etiam grammaticus liber quem quinto saeculo Liciniano super scriptum esse Pertzius existimat antiquitatis specie aliquantum se exuet atque ad nonum fere detrudetur. etenim V illum saeculo exaratum esse uel ideo parum habet probabilitatis, quod Martialis auctoritate uix ullus ante Priscianum grammaticus usus est.

Vt autem quem locum in pristino codice Liciniani laciniae londiuenses occupauerint indagare possimus, uideamus num syriaci codicis ordinem recte Pertzius adsecutus sit: qua in re ut breuitati studeamus, illius folia latinis numeris, singulas schedas quae Pertzio filio praesto fuerunt arabicis significabimus. Editor igitur schedam 12 esse f. V ratus, cum IIII (quod 5 esse intellexit) et V una membrana continuata essent, effecit ut eodem quaternione res gestas annis a. u. c. DLXXXXI et DCLXXVI scriptorem non nimiae ceteroqui breuitatis enarrasse statuendum sit. simile quiddam commisit scheda 4, quae ad annos DCLXXIII—V

1) Eius scripturae exemplum inuenies in Champollionis libri 'Paléographie des classiques Latins' (Par. 1839) tab. III.

pertinet, ad f. VIIII, scheda autem 10, ubi de anno DLXXXXII agitur, ad f. X relata. sed ut haec sint uera ad unumque quaternionem libri inde ab XXVIII usque ad XXXVI (immo XXXVIII uid. Pertzius p. 25) pertinuerint — nihil enim obstat quo minus tale monstrum codicis fingamus —, relicuas persequamur Pertzii rationes. foliorum VIII et I par ut supra diximus inuersum hoc olim ordine fuisse necesse est VIIIu VIIIr 1u Ir = 1r 1u 8r 8u: quorum unius paginae sede certo indagata relicuae quo ordine se exceperint, extra dubitationem positum est. cum autem f. 1r idem esse quod nunc 8u signatur ex coniunctis patris et filii (p. VII adnot.) testimoniis certissimum fiat, patet quam sibi C. Pertzius non constiterit hoc ordine positis paginis

f. VIIIr = 1r (p. 9)
VIIIu = 1u (p. 10)
1u = 8u (p. 11) immo 8r
Ir = 8r (p. 12) immo 8u.

Vna tamen difficultate quam statim expediam quaestio turbata est. etenim Pertzius pater cum indicem f. VIII dispicere initio non potuisset, postea ad describendum f. VIII cuius in altera pagina ne apex quidem comparuit adgressus in alterius paginae margine uestigia nominis LICINIANI conspicere sibi uisus est, cuius nullam litteram filius rimari potuit. quam paginam 1u eandem esse atque f. VIIIu tamquam ex patris schedis editor p. 10 referre uidetur. quod si uerum esset, Liciniani nomen oporteret in eo margine positum fuisse quo libri numerus adscribi debebat. quod ne animum induceremus credere cautum est. nam f. VIII *rectum* a patre descriptum esse Pertzius ipse praef. p. II testatur: qui in his tantis turbis id profecto ordine instituit, ut quibus errores sui corrigerentur ea insciens ipse adferret. ergo hic paginarum ordo est:

f. VIII u = 1r (p. 9) VIII r = 1u (p. 10)
1u = 8r (p. 11) 1r = 8u (p. 12).

Sed largiamur Pertzio, quod multum probabilitatis non habet, duo inter f. VIII u et I u intercidisse folia (praef. p. VIII), quid ita proficit? nascitur utrobique in quaternione quasi quaternio. sed quid quaternionem dicimus? plurimos quaterniones uastum illud antrum conplectetur. nam f. VI et III et natura et narrationis

tenore cohaerent, itemque f. VII et II: admirare igitur lepidam pristini codicis compositionem

fol. V X XII.......VIII A B I....VI III VII II..VIIII IIII
(de anno 591) (592) (592) (649). (649) (667) (668) (670) (673) (676)

nihil de his ultra: ipsi inquiramus denno. Dubitari nequit de loco schedarum quae nunc 8 5 1 sunt, quippe in quibus extent quae Pertzius pater de foliis syriaci codicis I IIII VIII descripserat. ex his solis uestigiis colligi debebat eum qui codicem dissoluisset numerosque inscripsisset, quia extremorum foliorum locus uideretur mutandus esse, ab octauo orsum relicua ex ordine numeris signasse, ita tamen ut exceptis foliis inuersis quorum alia ratio erat numeros in syriaci codicis foliis rectis notaret: quod qui accurate inspexerit ita esse cognoscet. iam f. VI et VII cum sola indicem LIB. XXXV in margine exhibeant, uides aut 2 et 3 ut uoluit Pertzius, aut 3 et 2 habita esse: quorum utrum praeferas in promptu est. f. II idem esse quod 7, et III quod 6, et Pertzius statuit et nos statuimus. restat igitur f. V cui cum schedam 12 respondere ille iudicasset, quantas turbas excitauerit diximus. nec e longinquo repetenda est quae ad f. V referatur scheda. namque ex temporum ratione solum scheda 4 (a. u. c. DCLXXIII—V) coniungi cum f. IIII = 5 (a. DCLXXVI) potest. sed obicies titulos. quid? si in recto f. V extare LIB. XXXVI Pertzius pater, in scheda 4 uersa LICINIANI filius testatus est? si in eisdem XI foliis in quibus VI librorum numeros pater, V filius rimatus est, quinquiens scriptoris nomen ille, sexiens hic se legisse dicit (cf. Pertzius p. VI sq.)? nam illud manifestum est quam egregie illa nostra de schedarum numeris coniectura, si f. V notatum est 4, confirmetur. Itaque ad relicua accedimus. de quibus certum est ultimum f. XIII atque 9, et f. XI atque 11 eadem esse: uides eandem quam in prioribus rationem, cum ante hos duos annos numeris insignirentur, in foliis VIIII—XIII obtinuisse. igitur quo minus f. XII et 10 eadem habeamus, cum utrique LIB. XXVIII inscribatur, nihil obstat. denique folia X et VIIII quam pulcre editor indagauerit cum uiderimus, id unum restat, ut nunc ea schedas 12 et 13 esse dicamus. quod enim

in f. XII margine inferiore G. H. Pertzius LIB. XXVIII, in scheda 12r 'XXXVIII' Carolus legit, alterum in errore positum est eo magis reiciendo quod, cuius iterum consulis (a. DLXXXXI) mentio fit f. 12r, Gracchus quid uno post anno (DLXXXXII) egerit, scriptor libro XXVIII (f. XII = 10) enarrat. et quo modo factum sit, ut f. VIIII r [GAI] GRANI LICINIANI pater, ibidem (sch. 13u) LICINIANI tantum filius legeret, iam hic ipse p. 22 explicare studuit. Quae si recte disputata sunt, hanc patet fuisse syriaci codicis descriptionem

fol.	I	II	III	IIII	V	VI	VII	VIII	VIIII	X	XI	XII	(XIII)
sched.	8	7	6	5	4	3	2	1	13	12	11	10	(9)

Sic satis uia munita promptus est ad antiquissimi codicis speciem coniectura adsequendam aditus. Membranae continuatione duae schedae ex libro XXVIII discerptae (X et VIIII) cohaerent: quae cum neque temporum interuallo —. uersantur enim in annis DLXXXXI et II — magno distineantur neque alteram altera excipiat narrationis continuatione, duo inter utramque intercidisse folia necesse est statuamus. ex eodem et quaternione et libro desumpta est scheda XII singularis qua de P. Lentulo cos. anni DLXXXXII traditur; quin ipsi folio VIIII adiunctam fuisse contendere cum confidentia licet. iam amplissimus intercedit hiatus. anno enim DCXXXXVIII quae acta sint, traditur foliis VIII et I: quae ita rerum similitudine coniuncta sunt, ut nisi quae in ipsis legi discernique nequeunt, nihil inter ea merito desiderari uideatur. id tantum iure ambigetur, prioremne an posteriorem locum f. VIII obtinuerit. illud Pertzius statuit, poteratque eo probare quod prodigia ante res gestas a scriptore narrata esse uiderentur. uerum tamen cum ex rerum natura magis sit consentaneum pugnae ad Arausionem commissae (f. I) audito nuntio 'quassam' ciuitatem et pro temporum iniquitate capta illa a Rutilio cos. consilia esse, quam haec secutam esse pugnam illam, nec obstet prodigiorum mentio quae infausti diei quasi uaticinia rebus ipsis adiungere scriptor non sine artis specie poterat, efficitur ut f. I collocandum esse ante VIII putemus. quod Mommseum quoque sensisse apparet ex hist. rom. uol. II p. 176 ed. alt. Secuntur quibus

res gestae annis DCLXVII et DCLXVIIII—X exponuntur, libri XXXV duo foliorum paria VII III VI II: inter quae totidem eiusdem quaternionis paginae quot extant interciderint necesse est. quae restant f. V et IIII eius quaternionis qui sequebatur illum de quo modo dictum est, uidentur fuisse tertium et sextum. neque enim quattuor paginis trium quattuorue annorum memoriam expedisse miramur eum qui f. V recto paene tres annos complexus est. Quas ob caussas sic fere ad antiquissimum codicem rediguntur quae supersunt schedae

			schedarum numeri recentes		paginae ed. Pertz.
I	fol. XI r XI u	=	11 r 11 u	=	p. 3 4
II quaternio libri XXVIII	A a				
	B b				
	X u X r	=	12 r 12 u	=	p. 25 26
	C c				
	D d				
	VIIII u VIIII r	=	13 r 13 u	=	p. 7 8
	XII u XII r	=	10 r 10 u	=	p. 5 6
	E e				
III quaternio libri XXXIII?	A a				
	B b				
	C c				
	I u I r	=	8 r 8 u	=	p. 11 12
	VIII u VIII r	=	1 r 1 u	=	p. 9 10
	D d				
	E e				
	F f				
IIII quaternio libri XXXV	VII r VII u	=	2 r 2 u	=	p. 13 14
	III u III r	=	6 r 6 u	=	p. 15 16
	A a				
	B b				
	C c				
	D d				
	VI u VI r	=	3 r 3 u	=	p. 17 18
	II r II u	=	7 r 7 u	=	p. 19 20

		schedarum numeri recentes	paginae ed. Pertz.
V quaternio libri XXXVI	Aa		
	Bb		
	Vr Vu	= 4r 4u	= p. 21 22
	Cc		
	Dd		
	IIIIr IIIIu	= 5r 5u	= p. 23 24
	Ee		
	Ff		

II. Ex eis quae disputauimus iam de Liciniani historiis coniectura capi potest. supersunt enim libri uigesimi octaui, supersunt trigesimi sexti reliquiae: quae cum in rebus gestis annorum DLXXXXI et DCLXXXVI uersentur, qui inter illos libri interciderunt, modo plus modo minus unusquisque VIIII uel X annorum spatium complexi uidentur esse. quod si quis in relicuos quoque libros res romanas similiter dispertitas fuisse ratus non ab urbe condita sed a regibus exactis orsum esse scriptorem coniciat eiusque opinionis in testimonium uocet quod libro demum XXVI de institutis Tarquinii Prisci breuiter explicatur (f. XI u), uereor ne alia omnia suadeat et ratio et consuetudo ueterum. neque uero ab incendio urbis a. CCCLXIIII, unde Claudius Quadrigarius initium fecit, Licinianus exorsus esse potest: nisi de eis temporibus quorum rarior extabat memoria longiorem eum fuisse quam de recentioribus existimaueris. Minus certum est de tempore ultra quod Liciniani historiae non processerint iudicium, sed ad ueri aliquam speciem adduci potest explorata scriptoris aetate. extant enim f. IIIIr de Crispi Sallusti historiis ea uerba, quae licet argumentis euinci nequeat, sentiamus tamen uix quemquam scribere potuisse quin tempori eius aequalis nouo illo et inusitato condendorum annalium genere dudum commotus esset. quam ob rem cum non multo post annum DCCXX — nam inter annum DCCXV et DCCXVIII et scripsisse et edidisse historias Sallustium Kritzius ad historiarum reliquias p. XIIII sq. probauit — Licinianum scripsisse probabile sit, ad Caesaris mortem libros ille produxisse uidetur. quod autem C. Pertzius edito Liui inmortali monumento Liciniani libros neque scribi neque euolgari potuisse p. XV statuit, tam subtili rationum

artificio euicit, ut quicumque per otii opportunitatem litterarum deliciis reficere sese solent, ipsi ut legant adhortemur.

Annales Liciniani libros editor non inmerito uocauit. uno enim annui cuiusque spatii uinculo copulauisse scriptor uidetur quae diuersissima genere et loco sine arte adnecti solent: miracula, res urbanae, italicae, externae. an f. V r ludis circensibus seditionem Volaterranorum interposita *et* particula putas cum arte necti? quamquam omnis fere in his reliquiis rerum uarietas aut ita coagmentari solet aut quasi cyclopia regula aptari. uerum apertissimum annalium signum Pertzius indagauit consulum nomina rebus eodem anno gestis praeposita 'quasi titulum', ueluti f. VIIIr de a. u. DCXXXXVIII '*Rutilius cos. collega Manili*'. eadem uerba Bernaysius et Mommsenus — nisi forte utrumque Pertzius praue intellexit — insiticia existimant. 'at iidem Grani opus annalium uice conditum fuisse libenter concedunt' clamat ille. quasi ullus umquam scriptor Romanus eiusdem anni consules simul memoraturus ita alterum alteri praetulisset. quasi porro antea portentis enumeratis opus esset, quam magistratuum nomina traderentur. quasi denique uerba 'ius iurandum a iunioribus exegit' nullo antea uiro nominato ad quem referri possent quisquam omnium tam sagax foret hariolus qui de senatu dicta esse perspiceret. ueniam igitur dabis locum paullo accuratius inspicientibus. Narrantur primo loco portenta Rutilio et Manlio cos. — non ut Pertzius uoluit a. DCXXXXVIII: cf. Iulius Obs. 42 p. 124 Iahn. — nuntiata, extremo quid primo aduentantium Cimbrorum metu factum sit. interponitur Manli exilium; inde ad Manli collegam Rutilium transitus fit. quid igitur? huncine an 'senatum' putabimus ius iurandum a iunioribus exegisse? nimirum Rutilium penes quem in Italia tunc erat imperium. itaque cum ille 'quasi titulus' ad uolgare enuntiati subiectum reuocatus sit, tum uero adnotationem margini adscriptam in Liciniani uerba foede inculcatam esse simul est patefactum '*hoc anno Pompeius natus est solus superre . ponit aeque adque Cicero*'. sed quid his faciemus? Ciceronem III non. ianuar., Pompeium pridie kal. octobres a. DCXXXXVIII natos esse omnes consentiunt auctores. constat XXIIII annos natum de Hiarba rege Pompeium triumphasse a. u. DCLXXIII: 'annos natum XXV' IIII idus mart. triumphasse Licinianus tradit f. V r. itaque ut sibi ipse con-

stiterit, hic a. DCXXXXVII natum Pompeium necesse est perhibuerit. atque hac re a ceteris fortasse omnibus scriptoribus discessit. itaque illa 'solus superre. ponit' intellegimus de Liciniano solo *superiore anno* i. e. DCXXXXVII Pompei natalem *ponente*, cum idem Ciceronem insequenti anno natum traderet, a librario adnotata esse. quae cum ad Q. Seruilium C. Atilium cos. pertinuissent, qui factum sit ut ad P. Rutilium Cn. Manlium cos. referrentur tamque inepte interponerentur, diuinandum sollertioris ingenii uiris relinquimus. En libri de cuius genere disputaturi eramus obliti iam in singulis uerbis haeremus. sed cum haerendi caussa sit grauissima, pertractemus illa. quid enim hoc loco Manli Caepionisque exilia? qui si L. Saturnini rogatione e ciuitate sunt eiecti, anno DCLI cum tribunus plebis ille esset damnati sunt. atqui de Manlio condemnato ita narratur quasi eadem antea de Caepione pluribus dicta fuerint. quod si factum erat, qui eiusdem iudicii mentio prodigiorum enumeratione potuit interrumpi? igitur mira et prorsus singulari librarii oscitantia locum turbatum esse statueremus oporteret, nisi id ipsum, ut Licinianus Saturnini rogationem narrationi pugnae biennio ante infeliciter commissae adiecisse crederetur, nullam ueri haberet similitudinem. ea enim est huius generis scriptorum ratio, ut potius praetermissa aptis locis posterioribus[1]), quam prioribus postea facta ponere soleant: neque enim uerba f. VI r^b 17 in alteram partem speramus prolatum iri. uidentur igitur duae fuisse adnotationes margini adscriptae de Caepione et de Manlio. sed ne hoc quidem ab omni parte probabile est. nullam enim caussam indagaueris, cur factum sit ut quae ad eandem pertinebant Saturnini rogationem, duobus locis non multum inter se distantibus seiungerentur. an tu ueri putas esse similius ea quibus suus paullo ante fuerat locus ad *Manli* nomen (^{b}10) adnotata esse, quam *collegam Manli* Rutilium ideo uocatum esse, quod modo de Manlio dictum erat? quare si is qui de Saturnini rogatione adnotauerat, idem Rutilium dixit Manli collegam, ille autem Licinianus fuisse nequit, intelleges quae iam nobis suspitio moueatur. quae ueremur ne in sententiam argumentis firmatam mutetur.

Praesto enim sunt quae certiores nos faciant multa. inspi-

1) Id factum est f. V r^a 23. VII r^a 10. XI u^b 3. XII r^a 2.

cias f. II r 'Is ipse Mithridates cum Sulla ... conpositis .... gratia P. R. reconciliata *Ariobardianen ut seruum respuit* in Pontum proficiscitur'. scriptor cum recensuisset pacis condiciones quas per Archelaum regi Sulla inposuerat, ipsius regis conloquium Dardani cum Sulla habitum his uerbis ita tetigit, ut de singulis nihil adderet. erat ex hoc genere illorum de Cappadociae regno dissensio: ad quam pertinere apparet uerba ineptissimo loco inculcata 'Ariobardianen — respuit'. quorum cum nullus usquam locus, qualis quidem hic Liciniani liber est, cogitari possit idoneus, intelleges eum qui haec scriberet uberiore fonte ita usum esse, ut modo quae placerent transcriberet inmutata, modo in breuius contraheret. nam ea tantum ratione, si quae breuitatis nimio studio praetermissa erant quae memoratu digna uiderentur, fieri potuit ut orationis filo temere interrupto intexerentur. Prorsus eodem modo orta sunt quae f. I r finitae de Scauro narrationi tamquam pannum adsuta legimus 'et nec ipsis petentibus ducem se tradere sustinuit uerecundia ut.... esset'. quae cum olim ut probaretur Scaurum 'nihil indignum uiro romano aut fecisse aut dixisse', narrata fuissent, uel memorata Scauri morte non sustinuit qui has historias excerpebat omittere hoc romanae uirtutis specimen addiditque illius suae quam nouimus particulae ope. eam enim quis tanto cum fructu[1]) in his reliquiis celebrauerit et cui rerum uarietatem tam concinne dispositam debeamus, iam non putamus obscurum esse. Quid quod etiam de tempore quo in compendium redacti uideantur Liciniani libri coniectura capi potest, si quidem recte emendauimus uerba f. IIII r *nam Sallustium non ut historicum scribunt sed ut oratorem legendum.* quae a Liciniano scribi non poterant, sed ab eo tantum qui Frontonem oratoresque illos cognosset qui ad Sallusti Crispi regulam uerba sua exigere solebant. neque enim uerba inde obsoleta solum, grauia, acute dicta eligebant, sed sententias quoque (cf. Fronto ad M. Caesarem III 11 p. 74 Rom.), morum notationes (cf. id. ad Antoninum II 6 p. 162 sq.), epistulas (cf. id. ad Verum 2 p. 178) et admirabantur et imitabantur. ita factum uidetur quod sagaciter coniecit Orellius, ut ora-

1) Cf. f. III u [b] 13 '*et* pestilentia uastatus exercitus' — III r [b] 7 '*et* copias Metellus — duxerat'. in primis aduertendus locus f. I u [a] 23 insignis etiam subiectorum mutatione non indicata.

tiones epistulaeque ex Crispi historiis ab illis excerptae ad haec tempora peruenerint. quod quidem monemus idcirco, quia haud scimus an ad Sallustium referenda sit, cuius nemo neque eloquentiam neque scriptas orationes testatur, M. Lepidi illa oratio, quam uerbis 'et extat oratio' f. IIII r[b] 17 editam esse et superstitem iudicatur. neque aliis eiusdem fere aetatis indiciis destituimur. nam ut monuit uir quidam et doctrina et beneuolentia erga nos insignis 'aedem Olympii Iouis atheniensem diu inperfectam permansisse' (f. X r) dicere non poterat nisi qui perfectam uidisset. atqui ab Hadriano demum susceptum denuo praeclarum opus et ad finem perductum est. Summa igitur disputationis nostrae haec est: quos scripserat Licinianus Sallustio aequalis ab urbe condita annales, ex eis Antoninorum aetate uirum mediocriter doctum suis admixtis adnotationibus ea excerpsisse quorum has nunc tenemus reliquias.

III. Restat ut de nominibus scriptoris quem Pertzius Gaium Granium Licinianum uocatum sibi persuasit, quid statuendum sit exponamus. de Liciniano constat: non item de relicuis nominibus. illud enim sexiens Pertzii in schedarum marginibus legerunt. 'Grani' quod pater f. VIIII r 'per XV fere dies sine ullo dubio legit' filius dispicere non potuit. prorsus dubium est praenomen cuius uestigia inuenit pater in eadem scheda 'a ductibus litterarum GAI haud multum diuersa, quae tamen distingui non poterant'; filius, qui in ea scheda in qua pater GAI legerat solum cognomen inuestigauit, f. IIII u in quo pater nihil tale oculis adsecutus erat, litteram C. nomini Liciniani praepositam testatur. At tamen praesto sunt quae patris de 'Granio' testimonium ut in dubitationem uocetur dissuadeant. Grani enim Liciniani mentio inicitur a Macrobio sat. I 16, 30 'apud Granium Licinianum libro secundo' et a Seruio in Verg. Aen. I 737 'Granius Licinianus coenae suae *', 'Liciniani' a Solino polyh. II 12. qui scriptores quae ex Liciniano adferunt, ex annalium libris petisse non uidentur. quae enim Solinus (fr. III) de Messapiae nomine tradit, etsi ab annalium argumento non prorsus sunt aliena, tamen ad quemuis alium librum eodem iure referri possunt. de nundinis (fr. I) annalium 'libro secundo' disputasse Licinianum, si quis eorum quae a Macrobio expromuntur rationem perspexerit, uix sibi persuadebit. de Seruii 'coenae suae *' (fr. II) hariolari nolumus. Sed certiores simul

et incertiores Censorini nos reddit testimonium (3, 2) 'Granium Flaccum' ad Caesarem de indigitamentis scripsisse. a quo disiungi nequit Granius Flaccus cuius a Paullo dig. L 16, 144 memoratur 'de iure Papiriano' liber; eodem auctore utitur Macrobius sat. I 18, 4 (fr. V). neque alium intellegere uidentur qui uno nomine Granium de rebus sacris testem proferunt Arnobius III 31. 38 VI 7 (fr. VIII – X) et Festus u. RICAE (fr. XI). Tenemus igitur Granium Flaccum Caesaris aequalem librorum de indigitamentis et de iure Papiriano scriptorem. quem eundem esse ac Licinianum contenderunt Carrio emend. I 4 (Gruteri lamp. III p. 97) et Orellius ad Arnob. III 31, negarunt Vossius op. IIII p. 261 et Haackhius in Paulyi encyclop. III p. 960. neque hi quidem sine aliqua probabilitatis specie. etenim apud eundem Macrobium, qui in scriptorum quorum testimoniis utitur nominibus adferendis semper sibi constat[1]), quasi diuersa nomina Grani Flacci et Grani Liciniani legimus. argumentum sane non leue: nisi ab altera parte grauiora essent parata. uide enim quam bene is quem paullo post Sallustium annales condidisse probauimus ad Caesarem pontificem maximum de indigitamentis librum scribere potuerit. uide quo tandem libro de nundinarum ratione (fr. I) aptius exposuerit Granius Licinianus, quam eis quos Granium Flaccum de rebus sacris scripsisse constat. denique quid obstat quo minus plenum scriptoris, utpote qui liberam rem publicam uiderit, nomen [*Gaium*] *Granium Flaccum Licinianum*[2]) fuisse coniciamus? quare Macrobium, si quidem duos sibi finxerit Granios, auctorum quibus utebatur discrepantia deceptum esse statuimus.

Pauca addenda sunt de reliquiarum quae ab aliis scriptoribus seruantur pristina sede. atque ex libro *de indigitamentis* (de quibus cf. Ambrosius de Rom. lib. sacris p. 3 et 61) excerpta uidentur praeter fragmentum IIII a Censorino seruatum ea quae legimus apud Arnobium l. l. fragmenta VIII – X et apud Macrobium sat. I 18, 4 fr. V. ad libros *de iure Papiriano* pertinent quae extant in dig. L 16, 144 (fr. VI) et apud Macrobium ex 'libro se-

---

1) unum enim Sextum Festum quod semel sat. III 8, 9 Iulium Festum appellat, inde probari nihil potest. 2) Graniae Liciniaeque gentis nomina coniuncta Q · LICINIVS GRANIANVS quoque testatur consul suffectus anni p. Chr. n. CVII apud Mommsenum I. N. 4496.

cundo' petita (fr. I): neque aliunde ducta uidentur quae Festus fr. XI tradit. prorsus incertae sedis sunt quae auctore 'Granio' Solinus polyh. II 40 (fr. VII) de cicadis ad Rhegium mutis narrat. Habes omnia quae Granio certo tribui possunt. scientes enim neglеximus quae emendato aut a uiris doctis aut e libris melioribus nomine ad Granium iam nullo modo referri possunt. quibus si quis gaudeat, ex bibliothecae tenebris P. P. Iusti promat obseruationes criticas (Viennae 1765. 4.), qui illa p. 30 sq. congessit. sed ne hic quidem omnia. adicere enim possis Diomedem p. 365, 16 K., Nonium p. 202, 20 M., Festum Pauli p. 369 u. VETERATORES. talia igitur nostro iure missa fecimus. illas uero quas post londinenses schedas conlocauimus Grani reliquias ad nominis prout a scriptoribus adfertur uarietatem disposuisse satius duximus.

Haec habuimus quae praefaremur libello nostro. quem etsi longe abesse a perfectionis laude scimus, tamen ne apud prudentes in uituperationem incurramus non ueremur. etenim quod ingenue profitemur, nullum aliud huius editionis fuit consilium nisi ut eis qui post nos doctiores paratioresque ad sanandum Granium accessuri essent, subsidium praesto esset paullo limatius atque politius editione principe.

Denique iucundissimo nobis fungendum est officio, ut gratiam publice testemur LVDOVICO BETHMANNO bibliothecae guelferbytanae praefecto liberalissimo qui gudiauum Solini codicem rogatus a nobis inspexit, GEORGIO THILONI qui e Gallia amicissime de Liciniani apud Seruium fragmento certiores nos fecit, ALFREDO FLECKEISENO qui qua propensa uoluntate haec studia fouet nostrae quoque opellae deesse noluit.

Scr. Bonnae kal. decembr. a. CIↃIↃCCCLVII

Haec cum typis iam essent descripta, adlatae ad nos sunt ephemerides litterariae gottingenses (n. 192 sq.) in quibus de edito a se Liciniano C. Pertzius rettulit atque de codice non nulla quae in eius praefatione frustra quaesiueris tradidit. duo ex eis in primis digna sunt quae memorentur. uiginti enim uel triginta libri syriaci folia etiam tunc extitisse narrat cum primum patri sibique ille a Boettichero oblatus esset (cf. Philologi VIIII p. 394) eorumque alterius partis postea nullum extitisse uestigium. praeterea de grammatici latini fragmento paullo accuratius disserens eius litteras si Liciniani scripturam spectes inuersas legi docet.

Rursus haec scripseramus et tradideramus operis, cum ROBERTI VNGERI uiri humanissimi docta Iuppiter et laboriosa epistula nobiscum communicata est quae in prima codicis pagina explicanda et emendanda uersatur. e qua quae hic non omittenda nobis uidebantur haec habeto:

B 9 e t e q u i t e s c e l s o s d i x e r u n t conl. Festo Pauli p. 55 et Varrone apud Nonium p. 4. qui autem factum sit ut Castorem et Pollucem Granius commemoraret conlata Hygini fab. LXXX Vngerus declarat: '*Vnde etiam Romani seruant institutum, cum desultorem mittunt. unus duos equos habet [et] pileum in capite [et de] equo in equum transilit quod ille (Pollux) sua et fratris uice fungatur*'.

16—19 q u o s S p a r t i a t a e, A m y c l a e i e t q u i d a m a l i i ἱππαστάς, διμάχας, καλλίππους a p p e l l a n t ita ut f l e x u n t e s uocabulo graeca nomina Granius interpretatus sit. ceterum ἁμίππους quoque Vngero in mentem uenit.

21 p e n s i l i u m item amicus Vngeri coniecit. ipse uero Vngerus haec scribi uolt: f l e x u t e s a g e n e r e p u e r i l i u m, q u o s T r o i a m u o c a b a n t, l u d o r u m, q u o n i a m e p h i p p i o n i u u e n e s m i l i t a r e s (d u c e b a n t) conl. Suida ἐφίππιον ἀγώνισμα ἐφ' ἵππων τρεχόντων.

GRANI LICINIANI

QVAE SVPERSVNT

B = Iacobus Bernaysius.
M = Theodorus Mommsenus.
P = Georgius Henricus Pertzius.
p = Carolus Pertzius.
S = editores Bonnenses.

Scriptura cuius auctor nullus memoratur a codice uel ab editione principe repetenda est. quae adnotantur ad singulas codicis ipsius paginas litteris inclinatis expressa, non nostra sunt, sed Caroli Pertzii.

. . . .
CIsc.rREi...TRE........
lITiɔ...UMcii.ioA..N...
..E...M\........RA......
....E....A.....m.......
CC..................
. R ....
CELO\T.T.......ITiNti......
............ɩ.......E.e
...........ERES.......
EM.............ciS.i......
....................COii...
REIte...iɔ.....t..........
C[..][a]SIS......NI.....Is.....
....[OSTEND]ERENTLIBEL
[LI]..................
....
...........R.........
....
.................mR...
...........SICRO......
.........MELIOtE[b]RAi
.....M.iai....NEs..icc\...
....aii.........kik

IB·SEMELNAMM. .....[c]
INPRoCIo\CINN...
NAMpii.....timit...
..........TRIB...Nit...
S.EsciEB·l\..NIA......
NICi.i\.i...............
.....A...a.....a..NAM.....
........EXERCE.........
....
.......MEASE·cli·.........
.....iTi....LEI.........
..........Sea..EADE...
...........csLNPURA......
...c..i.i.ccur.i\a......
...fcit...............
RE...ss..............
DECIMUETERES....a...
......m..........sit...
...ELI..sa.....TI.........
C..p.................
shTEcE.s..ss...e..i......
.mo.\...eseM\tIs\.....
.....ehiicRTILIUM...
SAT[....][d]ULESATQU\.....

a) H. l. duae litterae exciderunt. *b) an legendum:* MELIORE RAT[IONE]? *c) spatium 2—3 litterarum auulsum est.* *d) h. l. membrana perforata est; tres aut quatuor litterae exciderunt.*

* [LIB. XXVI, uel XXVII *P*]

[a]...NIMISHOSTEMIN
...\ACERRIMAERE
...INTSEMETETIAM
...IOUEBANTUTIN
...IDeiNis......sliı\
...CACUIEAM......E...
...\RIIDEMILIS.......
...\ECAiUSAtiii......
...ISSEMems...O.....
...HOSTIB·INMISI[T]....\
...oIUESSeimi..ci..i....
...TRAUERUNTisuii\...
...\UERINTTri\ekn....
...INiIsbEiIodiERUN...
...OSIMPERIUoRIOSO..
...BATADCONSILIUM
...MMUNECAPIEN
...ACIUNCT\COROI[b]..[c]
......AEQUI..i.oOPLU...[c]
...AUCTORESMITTEBANT
...⌒oNOMINABANT[d]
...⌒ORDINIB·ETNOMIN
...INUMERIStio......
...iiiQ·MILITU.....IN...

PRIORIB·LIBRISDIXIUE
RUMDEEQUITIB·NON
OMITTAMQUOSTARQUI
NIUSCUITiP\CIPLITTiiO
RESEQUITESBINOSEQVOS
INPROELIUMDUCERENT
EACOdNIirfesDINErisD
E\INEiu....cTiiSfINITA
LIAMUEt...e[e]....idiiELSOS
DICETCONii.e.........
AMENISCASibuS[f]ETPOL
LICIS[g]SIMULACRASIRIOS
EQUOSHABENTNULLOS
eAcISt......iquiiamiUS
SANIADMONUISSE...c
SCIOQUOSSPARTIATAE
ARNIDACIETQUIDAM
ANIHHOCTCCDIENATA
LIKAAAIHHOTC·APPELLAT
FLEXUNTESAGENERE
PnIIDILIUM[h]QUODRE
GUMUOCABANT..dret
QUAMEPIPHIOnieUEis..
NITARISLic...ii.......... [i]

a) Margo exterior auulsus est, ita ut 2 uel 3 fere litterae priores desiderentur. *b)* CORDIB·? *c) linea 18ma et 19ma, olim diremtae, male conglutinatae sunt, quare membrana nunc illo in loco complicata apices iamiam distingui fere non possunt.* *d) lineae 21 — 24 perforatae sunt.* *e) an:* INITA || LIAMUENIRE..? *f) legendum ut uidetur* CASTORIS. *g) sic pro* POLLUCIS *cod.* *h)* PHIDILIUM? *i) haec linea una cum duabus antecedentibus perforata est.*

A ... animis hostem inpetu acerrimo fregerunt, semet
8 etiam deuouebant ut in .... hostibus inmisit
16 .... uocabat ad consilium commune capiendum
ac iunctis copiis ..... equites uero plurimi auctores
omittebant . . . nominabant.

De ordinibus et nominibus et numeris ... atque
B militum iam in superioribus libris dixi. uerum de
equitibus non omittam, quos Tarquinius duplicauit
ita ut priores equites binos equos in proelium duce-
8 rent .... Castoris et Pollucis simulacra . . .
16 equos habent nullos .... Spartiatae *ΑΡΝΙΔΑΣ*.
et quidam *ἀμίππους* eos dicebant, alii *καλλίππους*.
appellati flexuntes a genere pensilium, quod ... uo-
cabant ... *ἐφίππιον* ....

A 2 *est qui eoniciat* in pugna acerrima 4 deuouebant *S cf. Flori I* 9, 14 '*dis manibus se deuouerit, ut in confertissima se hostium tela iaeulatus nouum ad uictoriam iter sanguinis sui limite aperiret*' 8 *num* necatus? *de* Gaio Atilio *saltem non cogitandum* 15 *fortasse* imperi socios conuocabat *S* 18 iunctis copiis *S* 21 ueque *S* nec eos *p* 23 et numeris *S* numerisque *p* *fortasse addendum* legionum. tribuum *aut* centurionum *proposuit p* in superioribus *S* in prioribus *p*

B 4 duplicauit ita ut *S* 5 *cf. Festus Pauli p.* 221 '*paribus equis, id est duobus, Romani utebantur in proelio, ut sudante altero transirent in siccum. pararium aes appellabatur id, quod equitibus duplex pro binis equis dabatur*' 11 *de pompa equitum Castoris et Pollucis aedem praeteruehentium cf. Dionysii VI* 13 17 *ΑΡΝΙΔΑΣ graece scripsimus. forsitan huc pertineat schol. Aristoph. Lys.* 453 *λόχοι γὰρ οὐκ εἰσὶ τέτταρες ἐν Λακεδαιμονίᾳ, ἀλλὰ ε', Ἔδωλος, Σίνις, Ἀρίμας, Πλοάς, Μεσσοάγης* 18 *ἀμίππους* eos dicebant, alii *S cf. Suid. et lexicon rhet. Bekk. anecd. I p.* 205, 5 19 appellati *S* 20 flexuntes *item apud Plin. XXXIII* 35 *liber Bambergensis, itaque emendandus Seruius ad Aen. VIIII* 606 21 pensilium *S* 23 *ἐφίππιον S*

a C	. . . . . I . . TES . T . EAI s \ r \ . . b
. . . . A	U . . . . ELIEIs . .
. . . .	. . . . I I) . . E . I . . . . . .
. . . .	. . . .
C I	. . . . I . . s . . . .
. . . . I . . s	. . . . s . . . . o . .
. . . . I	I . . . . s . . . . TcB . .
. . . .	. . . . sN . . Sc . . sr . . . .
. . . .	. . ls . Es . . . I . . . . I\I . .
. . . .	. . . . I . . iIESTc . s . I . .
. . . .	. . . . (sE . . c . . . .
. . . .	. . . . T . . . . RT . cT . . .
. . . .	. . . . NI . . . .
. . . . I . . . IT	. . . . IT . . . . . .
. . . . . I . . . . M	. . . . I . IT . . . . . I . . I . . . .
. . . . . . o . . A	. . . .
. . . .	. . . . E . IT . . . .
. . . .	. . . . ɿiTI . . . . .
. . . .	. . . .
. . . .	. . . .
. . . . . ET . . . . m . . . . . I . .	. . . . s . . E . . C . . . C . . . .
. . . .	. . . . LiSICC . . TLri . .
. . . . R . . . . s . .	. . . . iiECIiLi . .
C . . Ce	. . . . IO . .

* XXUIII *pater*, *nos* XXXUIII *legisse credimus.* *a) haec pagina certos litterarum ductus fere nullos praebet.* *b) spatium* 3—4 *litterarum desideratur.*

** [Vr = 12 r *p*]

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

[a]. . . . . . . RATMORTUOFRA
. . . . EGNAUITIDEMAGI
. . . . ERATBELLUMPOS. .
. . . . . CEREROMANISSED
. . . . ALBITUSDICITUROSOE
. . . . NISSORTEPERPAUC
. . . . NIXMAGNAMISCE
. . . . ΚAINCERTAENA
. . . . SLEUITATISQUAESUL
. . . . RULISCOMISABAR
. . . . ENIREADSYMPHO
. . . . MNIIDUSSALTATRE
. . . . LNEASPUBLICEFUN
. . . . TUALNEASPETERE
. . . . UELPERFUSUSUNGIE
. . . . ASTURCONEPOM
. . . . ETEBATETREISIM
. . . . ATHIERAPOLIDIANA
. . . . EREUXOREMETCET
. . . . EPULATIEAQUEPERBERE
. . . . SACROPROTULIS
. . . . CAUSATUSEMANSIS
. . . . TULITEIDOTEMEX
. . . . . . UMQUEMILLUM

OMNIUMDEAEDONIS
RELIQUITGRACCHIITER
DECUIUSPAULOAUTEM
MEMINICONSULETUR
U|OITETE[b]ERITNOCTURNO
CORPUSEIUSCUMANTIO
CHIÃ[c]PORTARETUREXTER
RITISSUBITOIUUENTISIN
FLUUIUMABREPTUM
NONCOMICOSRUITHASIL
LEM[d]ETAPIOTANTISACRITER
GLISCENTISEXTENDIT[e]DUS
COLOSSOSDUODENUM
CUBITORUMEXMEDEA
UNUMOLIMPIOALTERU[f]
CAPITOLINOIOUIDEORCA
TURETATHENISOLYMPIO
ETMURESLAPIDEMTAS
. ONEINSULUERATNAM
COLUMNASALIQUOTNU
MEROCIRCUMDEDERAT
EDESNOBILISSIMAOLYM
PIIOUISATHENIENSISDIU
INPERFECTAPERMANSE

a) *Spatium 3 vel 4 litterarum auulsum.* b) *aut* UOITER. c) *uirgula ex coniectura addita.* d) *aut* LETO . . . e) EXPENDIT *ut uidetur codex.* f) ALTERI *ut uidetur cod.*

A ....mortuo fratre regnauit.idem agitauerat bellum postea indicere Romanis, sed prohibitus dicitur..... perpaucis bonis magna miscebat uitia, incertae naturae leuitatisque summae: epulis comisans interuenire, ad symphoniam nudus saltare... publice frequentare balneas, potare cum plebe perfusus unguentis. et asturcone pompam ducebat. et se simulabat Hierapoli Dianam ducere uxorem et ceteris epulantibus ..... abstulit in dotem excepto ... quem unum

B omnium deae donorum reliquit. Graccho iterum [de cuius paulo antea memini] consule... perit nocturno. corpus eius cum Antiochiam portaretur, exterritis subito iumentis in fluuium abreptum non comparuit....... duos colossos duodenum cubitorum ex aere, unum Olimpio, alterum Capitolino Ioui. decorauerat et Athenis Olympion, et muros lapide ... struxerat. nam columnas aliquot ... circumdederat. aedes nobilissima Olympii Iouis Atheniensis diu inperfecta permansit A. V. 591

A 5 prohibitus *S* inhibitus *M* *fortasse* Apollinis sorte 7 bonis — summae *M* 10 epulis — interuenire *S* comissabundus *M* 13—15 *cf. Diodor. XXXI* 16 *Bekk. probabilius alii restituant. fortasse* per ganeas. per balneas *p* ungi *M* balneas petere uel perfusus unguento *p* 16 et *add. S* 17 ducebat *S* regebat *B* se *S* simulabat *B* 19 ceteris epulantibus *S* 23 abstulit in *S* excepto *S fortasse* anulo

B 1 donorum *S* 2 Graccho *S* iterum *M* 3 de cuius — memini *seclusit S uoluit librarius addere* consulatu 4 *conicere possis* torpore *uel* turgore 5 perit *S* interiit *p* 8 iumentis *M* 10 conparuit *M* 14 aere *M* 16 decorauerat *S* dedicatur *M* 17 Olympion *S* 18 et — struxerat *S* aedes — permansit *inserta uidentur ab eo qui post Hadrianum libros Grani in compendium redegit* 24 permansit *S* permanserat *p*

EIQUEALIAMLIIILI\ENI
U.CI...N....COSUISPEC.SITS..I
REDISSEDEBES[b]TRACTASMI
LIAMNOBILEIN[c]FEMINA
RICRO[d]INPOSITADETUBI
CINUMCONCENTUMI..
..EXCITATAMDECORTICIIS
FRATRIB·QUASIFABULA
ESTMAIORFRATERHERE
DEMLLIINE[s]FEIMINE..
..UERITLEGIO[s]QUE..ES...
MENTOREUIXITMAIOR
ERATTSGUIDTSEDIMISSUS[e]
[f]EUMPETISSETFUNERIS
EROGARETURETLOCUM
EDACNESSECTFHIUI...I..E...E
MENDASSEAURUMPRÆ
DICTOLOCOREPERTUM
.FRATERERISREGENIMIO
N...TISNUNTIATOSMULT
AM[....][f]SISGI[g]NITTONDSM
DISDIET..IRrIoEXPETIMAU[i]
NECOPPLENDAESUNTHU
IUSMODI[h]COGNITIONIBVS

CHARTULASCUMSATIS
PEPENDITUSUSETCOIT\[i]
LESRDECEDRIBU[k]TANTUDE
OPUSFUITNOSTROCOR
R[l]NOSCEREQUANTUM
MEMORIAETRADERE
S[m]EPIHETINEPE[n]ROSSI.....
IDEMERGOFI.[o]ASSUSI...
...ICHIB·EP.oSISEGERET
.ATURIB·GENERE .....
.TUTUMIUITINHIBE
SESEAUE.[o]URS...IEIL...ITIII[p]
ELEGEREC....[q]SUESSE...
DESEDOCTUMQUIDIN....
TRADIDITAERE[r]IUMAUSI
IOLIPL[s]RIDEBUISSETCUI[s]A..[t]
BEND.[s]\IPECIMLTIACON
TENDE..NTIONIAM. ..
MERIUIOIGNISSUU....
BANORUMALUPICI....
SEUEROINUILLAM....
NISTABERNACULU .
POSUISSETQUAEII....
URPOMERIUMEICI...

a) *Sic puter; equidem h. l. litteras nullas discernere potui.* [sed uide praef. nostram *S*] *b*) CEbES *cod.* *c*) NOBILEM? *d*) *aut* RISECO? *e*) *aut* DIMISSUM? *f*) *h. l. membrana perforata est, 3 fere litterae exciderunt.* *g*) *aut* UI? *h*) HU-IESMODI *ut uidetur codex.* *i*) *margo exterior desideratur, set ita ut complurium uersuum extrema excidisse non uideantur.* *k*) *lacuna unius litterae.* *l*) *littera* E *iam distingui non potest.* *m*) *h. l. unius litterae spatium exstat quam aut* S *aut* C *fuisse existimo.* *n*) *fortasse* RETINERE? *o*) *littera una exidit.* *p*) *haec linea, posteriori saltem eius parte, multis lacunis perforata est.* *q*) 3—4 *litterarum spatium excidit.* *r*) *litterae* E *uestigia nonnulla adsunt.* *s*) *unius litterae lacuna.* *t*) *complures litterae exciderunt.*

*) [XII b = 13 r *p*]

A .... alia miraeula nuntiantur........ Aemiliam nobilem feminam rogo inpositam tubicinum eoncentu ad uitam excitatam. A. V. 592

De Corfidiis fratribus quasi fabula est. maior frater herede minore facto mortuus erat lectoque testamento reuixit. a minore fratre narrat se remissum, eum petisse decies funeri suo erogaretur et locum indicasse thesauri filiamque sibi commendasse. aurum praedicto loeo repertum, et frater eres repentino mortuus nuntiatur.

B Multa ... omittenda in his historiis existimaui. nec opplendae sunt huiusmodi cognitionibus chartulae eum satis ... usu, set gesta ... a maioribus tantumdem opus fuit nostro eorde noscere quantum memoriae tradere .....

.... se cum augurales libros legeret consules uitio creatos esse doctum, quod denuo extra pomerium auspicari debuisset cum ad habenda in campo comitia contenderet, quoniam pomerium finis esset urbanorum auspiciorum. se uero in uilla Scipionis tabernaculum posuisse et quom ingrederetur pomerium......

A 1 alia miracula nuntiantur *S* 4 Aemiliam *M* 5 rogo *M* 6 ad uitam *S* memorant *M* 7 Corfidiis *S cont. Varrone apud Plin. VII* 177 9 herede minore facto mortuus erat *S* heredem minorem instituerat *M* 12 reuixit. a minore fratre narrat *S* reuixit maior, a fratre ait *M* 13 remissum *S* 14 $\overline{X}$ *M* funeri suo *S* funeri *M* ut funere illo efferretur *p secundum Plinium.* 16 indicasse *S* edocuisse *M* thesauri *M* filiamque sibi *S* et filiam *M* commendasse *M quae scripsimus etsi unius uersus spatium exeedunt tamen ad sententiam uidentur necessaria* 19 eres repentino mortuus nuntiatur *M* 21 omittenda in his historiis existimaui *S*

B 2 usu — maioribus *S* 3 tantumdem *S* 4 corde *S quae inde a uersu* 12 *leguntur eorum sententiam restituimus secundum Ciceronem de nat. deor. II* 4: *'(Ti. Graechus consul iterum) post ex prouincia litteras ad collegium misit se eum legeret libros reeordatum esse uitio sibi tabernaculum captum fuisse hortos Scipionis, quod cum pomerium postea intrasset habendi senatus causa in redeundo cum idem pomerium transiret auspicari esset oblitus: itaque uitio creatos consules esse'* 19 *'postmoerium — quo auspicia urbana finiuntur' Varro l. l. V* 143 *p.* 145 *Sp.*

a . . . C . . CE . . . . b . . . .
. . . .
. . IIIPI . . . .
. . . . . RIT . . N . . . O . INE . . . . D . . . .
. . . .
. . . . I . . . . M . . . .
. . . . . . E . . . .
. . . . . . P . . . . . . S . . N . II . . . .
. . . . E . . . n . . ๅ . NIsA . . . .
. . . . AILII . . R . . . .
. . . . ES . . . UI . . . .
. . . . I . . . .
. . . . I ๅCIB . . . Iๅ . . . .
. . . . R . . . .
. . . MISITIN . . . .
. . . . LI . . . .
. . . . E . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . CE . . . .
. . . . EN . . . .
. . . .

* *Nomen* GRANI *pater mense Octobri a.* 1856 *per XV fere dies sine ullo dubio legit, quod nobis hanc fortasse ob causam non contigit, quia membranae antequam nos ad illas accederemus bibliopego traditae sunt, ut licet caute et summa prouidentia adhibita litteras Syriacas recentiores aqua ablueret: ceterum pater etiam praenominis uestigia inuenit a ductibus litterarum* GAI *haud multum diuersa, quae tamen accuratius distingui non poterant: nos igitur hunc rem in dubio relinquimus.* [Haec ad fol. 4r praue rettulit *p*]

a) Huius columnae margo exterior desideratur. b) haec columna tali modo cultello adrasa est, ut iam nulla litterarum uestigia remanserint.

[a] . . . . SEsac . . E . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . . SUm . . . .
. . . . TII . . . .
. . . .
. . . . R . . M . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

a) *Huius paginae litterae omnes fere erasae sunt.*

* [X b = 10 r falso *p*]

[a] ERATCONS[v]LUMCN̅·DO
MITIONONFUITOMIT
.ENDUMNAMCLARUS
UIRFUITETREMP·IUUIT
..PRAETORIURUANOSE
NATUSPERMISITAGRŨ
CAMPANUMQUEMOM
NEMPRIUATIPOSSIDE
BANTCOEMERETETPUBLI
CUSFIERETETPOSSESSO
.ESLENTULOCONCESSE
RUNTPRAETIACONSTITUE
RETNECFEFELLITUIRE
QUUSNAMTANTAMO
DERATIO[b]USUSESTUTET
.EI[c]P·COMMODAETPOS
.SSIONEMTEMPERAS
[d] .....IAUALIA[e].DEMADUBE
[f] .......IQUINQUAGINTA
[g] .......ETAGRUMUINTA
[h] ......MINUISOSDIUISŨ
[i] ........ETEUMINDICIO[k]
[l] ....ↄE...[m]LTOPLURES
[n] ....................AES..INC..

PRAEPOSITUSRECIPERA
UITFORMAMQ·AGRŒŨ
INESTINCISAMADLIBER
TATISFIXAMRELIQUID
QUAMPOSTEASULLACŒ
RUPITIDEMTAMENDO
TEMFILIAEDEDITSESTER
TIA·XXU·UERUMANTIO
CHIAEPITHANIS[o]REGNŨ
SENATUSFILIOANTIOCHI
ANTIOCHOPUEROADTRI
BUITQUIPAULOPOSTE..
ITATUIPIAPRELIATUSEST
IDDEMETRIOSELEUCI
FILIOQUIDATUSOBSES
APATREERATPEEENTIIUN
GEBATCUMILLESEETTRI[p]
.LIIUMISOMAMR.ENIS
SEETAETATEM[q]MAIORẼ
ESSEADANNOS·XXIIII·
PRAEDICARETPATRIAM
SIBIETIAMROMAMES
SESENATUMPARENTẼ
ETCUMHABERET[r]MIS

a) Margo exterior desideratur, attamen saepius nihil excidit. *b) fortasse litterae* NE *superscriptae sunt, aut sane per neglegentiam scribae omissae.* *c)* [R]IEIP. *cod. nisi forte linea illa ad secundam manum pertinet.* *d) hoc loco* 5 *uel* 6 *litterae exciderunt.* *e) lacuna.* *f) h. l.* 6 *uel* 7 *litterae exciderunt.* *g) h. l.* 7 *uel* 8 *litterae desiderantur.* *h)* 6 *uel* 7 *litt. desiderantur.* *i)* 8 *fere litt. exciderunt.* *k)* INDICIO *aut* INDICTU *cod.* *l)* 10 *fere litt. exciderunt.* *m) lacuna* 2 *uel* 3 *litterarum.* *n) linea haec omnis perforata est, ita ut iam singuli ductus litterarum distingui nequeant.* *o) sic cod.* *p)* TPU *cod.* *q) littera* M *per neglegentiam bis scripta uidetur.* *r)* RABUERET, *ni fallimur, cod.*

* [X r = 10 b p]

A ..... de P. Lentulo qui] erat consul cum Cn. Domitio A. V. 592 non fuit omittendum, nam clarus uir fuit et rem publicam iuuit. ei praetori urbano senatus permisit agrum Campanum quem omnem priuati possidebant coemeret ut publicus fieret. et possessores Lentulo concesserunt pretia constitueret. nec fefellit uir aequus, nam tanta moderatione usus est, ut et rei publicae commoda et possessorum temperans ..... iugerum milia quinquaginta coemeret. agrum ..... diuisum ... et eum indicto pretio locauit. et multo plu-

B res agros . . . praepositus reciperauit formamque agrorum in aes incisam ad Libertatis fixam reliquid, quam postea Sulla corrupit. idem tamen dotem filiae dedit sestertia XXV.

Verum Antiochi Epiphanis regnum senatus filio Antiochi Antiocho puero adtribuit, qui paulo post εὐπάτωρ appellatus est. id Demetrio Seleuci filio qui datus obses a patre erat petenti negabat, cum ille se et puerulum Romam uenisse et aetate maiorem esse ad annos XXIIII praedicaret: patriam sibi etiam Romam esse, senatum parentem. et cum haberet . . .

A 1 de P. Lentulo qui *add. S* 5 ei *add. S* '*Cum a maioribus nostris P. Lentulus qui princeps senatus fuit in ea loca missus esset, ut priuatos agros qui in publicum Campanum incurrebant pecunia publica coemeret, dicitur renuntiasse' e. q. s. Cicero de lege agr. II* 82 9 ut *proposuit p* 17 temperans *M* 18 iugerum milia *S conl. Cic. ad Att. II* 16, 1 '*omnis expectatio largitionis agrariae in agrum Campanum uidetur esse deriuata, qui ager ut dena iugera sint non amplius hominum quinque milia potest sustinere*' 22 indicto pretio locauit *S* 24 agros *add. S*

B 3 aes *M* 12 εὐπάτωρ appellatus *M* 16 negabat *S* 17 puerulum *S* puerum *Mp* 20 *τότε δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν ὑπάρχειν ἐτῶν εἴκοσι καὶ τριῶν Polyb. XXXI* 12 *ἔτος ἄγοντα τρίτον ἐπὶ τοῖς εἴκοσιν Appian. syr.* 46 21 praedicaret, et iam Romam patriam sibi esse *M*

[a]UOCITATIET·M·AUREL·SCAU
RUMCONSULAREMUI
RUMCEPERUNTEQUODE
IECTUMNAMISUOCATUS
INCONCILIUMABHISNI
HILINDIGNUMUIRORO
MANOQUITANTISHONO
RIB·FUNCTUERATAUT
FECITAUTDIXITITAQ·IN
TERFECTUSESTCUMPOS
SETEFFUGEREETNECIPSIS
PETENTIB·DUCEMSETRA
DERESUSTINUITUERECŨ
DIAUTAMISSOEXERCITU
INCOLUMISESSETQUA
UICTORIACIMBRORUM
TERRITUSMANLIUSCON
SULLITTERISSUPPLICIBUS
CUMCEPIONEMORASSET
UTCOPIISIUNCTISSIMUL
ETEXERCITUAMPLIATO
GALLISRESISTERENTIMPE
TRARENONPOTUITETCŨ
RHODANUMTRAIECISSET

ETAPUDMILITESGLORIA
TUSESSETTIMENTICON
SULISEAUXILIUMLAT.[b]
RUMNECOMMUNICA
REQUIDEMCUMEOCON
SILIUMBELLIGERENDI
UOLUITNECLEGATISQUS .
SENATUSMISERATUTCO.
CORDESESSENTSIMULQ·
REMP·IUUARENTAUSCUL
TAREDIGNATUSESTCIM
BRORUMETIAMLEGATOS
PACEMUOLENTESETAGR..
PETENTESFRUMENTU .
Q·QUODSERERENTITACÒ
TUMELIOSAESUBMOUIT
UTDESPERATAPACEADOU[c]..
CAPTAPOSTERODIECASTR .
EIUSNONLONGEAMAN
LICASTRISCONSTITUTANE
Q·ADDUCIPOTUITCUMN..
MULTOABESSETUTEXER
CITUMIUNGERETETMA
XIMAPARSEXERCITUSD.

a) *Huius paginae columnae* 1 *et* 2 *maxima ex parte a patre descriptae et a nobis postea denuo collatae sunt.* *b*) *huius columnae margo exterior nonnumquam auulsus est, ita ut interdum una alteraue littera excidisse uideatur.* *c*) *sic cod.* 1—3 *litt. exciderunt; de litteris* CAPTA *dubitari non potest, quas pater quoque h. l. exstare uidit.*

* [I b = 8 b p]

A ....uocitati. et M. Aurelium Scaurum consularem uirum ceperunt equo deiectum. nam is uocatus in concilium ab is nihil indignum uiro romano, qui tantis honoribus functus erat, aut fecit aut dixit. itaque interfectus est cum posset effugere. et nec ipsis petentibus ducem se tradere sustinuit uerecundia ut amisso exercitu incolumis esset. qua uictoria Cimbrorum territus Manlius consul litteris supplicibus cum Caepionem orasset ut copiis iunctis simul et exercitu ampliato Gallis resisterent impetrare non potuit. et cum Rho- A. V. 649

B danum traiecisset et apud milites gloriatus esset timenti consuli se auxilium laturum, ne communicare quidem cum eo consilium belli gerendi uoluit, nec legatis quos senatus miserat ut concordes essent simulque rem publicam iuuarent auscultare dignatus est. Cimbrorum etiam legatos pacem uolentes et agros petentes frumentumque quod sererent, ita contumeliose submouit, ut desperata pace adorerentur postero die castra eius non longe a Manli castris constituta. neque adduci potuit, cum non multo abesset, ut exercitum iungeret. et maxima pars exercitus deleta est

A 1 '*M. Aurelius Scaurus legatus consulis a Cimbris fuso exercitu captus est et cum in concilium ab eis aduocatus deterreret eos ne Alpes transirent Italiam petituri eo quod diceret Romanos uinci non posse a Boiorige feroci iuuene occisus est*' *Liu. perioch. LXVII* 5 is *S*

B 17 pace adorerentur postero die *S* pace [se conuerterent] ad oppugnanda postero die *M*

[a] . . . . .E . . . S . . TQUODr\ . . EI . . .
. . . . TA . . . ıLESCEI ıIC . . .
. . . . E ↄ \ ⅃ECcEcN . . . . . sıMINUS
. . . . oıı) ıꜣsc) \ Cı\ꝑk \ MNıɑ
. . . . EOCONUENERANTHAEoɛ
. . . . TAAsTOɛ[A]ERQUOTRELIQU.
. . . . FUERUNTrıılııA . . AıX . . . .
. . . . RINONC . . . OB·MILITŨ
. . . . UıɛcıUMQ·NONMINUS
. . . . SEMɛLPERIISSEEXISTIM
. . . . ,.TRııııIIIspɦULUSSEP\ısı
. . . . ,sc·c·ɛ.ıTRIM . . . CONSU
. . . . LESETEQUITESRŐMANIEr
. . . . [b]. . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

a) Columna haec plane deleta est. *b) reliqua omnia erasa sunt, ita ut legi omnino non possint.*

B .... eo conuenerant..... quot reliqui fuerunt.. A. V. 649

... militum calonumque non minus semul periisse

existimantur........ consules et equites romani......

B 6 reliqui *S* 9 calonumque *S.* *discrepat Liui periocha LXVII 'militum milia octoginta occisa, calonum et lixarum quadraginta secundum Arausionem', nec enim dubium quin de eadem pugna dixerit hic Granius*

[a]MATRONAQUAEDAMQVA
MENTECOMMOTASED'
.NCONSILIOIOUISITAQ·
LUSTRATUMESTDENUO
CAPITOLIUMETINSABNS
MARTISSIGNUMINCRE
..ITDEUOLUTUMNUNTI
ATURETDIEQUODAMAN
..LUDOSQUIFUTURIERANT
.UMTUBICINESAPUD
ARAMCONCINERENT
.NGUESNIGRISUBITOAP
..RUERUNTNEQ·ANTE
..SE[b]CONCURREREETMOR
..B·MULTOSINUADERE
..ESIUERUNTQUAMTU
BICINESCONTICUIS
SENTNECUSQUAMDE
REPENTEAPPARUER'N[c]
ALIQUODMATRONAE
.ODEMSOMNOMONITÆ
.NAEADEMQ·NOCTEDE
..IB·SACRISPRAESTITE
.INTHOCQ·SACRIFICATU

ALIQUOTIENSETCARMEN
INDEOSAM..AE[d]COMPO
SITUMNOBILISSIMIPUE
RICONCINUERUNTCN·
MANILIUSOBEANDEM
CAUSAMQUAMETCEPIO
L·SATURNINIROGATIONE
ECIUITATEESTCITOEIECTUS[e]
RUTILIUSCOS·COLLEGA
MANILIHOCANNOCN·
POMPEIUSNATUSESTSO
LUSSUPERREP·ONITAEQ·
ADQ·CICEROCUMMETUS[e]
ADUENTATIUM[f]CIMBRO
RUMTOTAMQUATERET
CIUITATEMIUSIURAN
DUMAIUNIORIB·EXEGIT
NEQ·EXTRAITALIAMQUO
QUAMPROFICISCERETUR
MISSIQ·PEROMNESHO
RASITALIAEADQ·PORTUS
QUIPRAEDICERENTNE
ULLIMINOREM·XXXU·
ANNORUMINNAUEM

* [Quae antecedit pagina VIIIu = 1 r (VIIIr = 1 r *p*) ita est deleta, ut ne unam quidem litteram rimatus sit Pertzius.] *S*

** *Sic pater; equidem h. l. scripti nihil discernere potui.* a) *hanc paginam pater maxima ex parte descripsit, quam nos postea iterum tractauimus.* b) *sic codex; pater legit:* [AR]AE. c) 'N *cod.* d) AMATAE *codex.* e) 'S *cod.* f) *sic cod.*

A matrona quaedam quasi mente commota sedit in con- A. V. 649
silio Iouis. itaque lustratum est denuo Capitolium. et
in Sabinis Martis signum in caput deuolutum nuntiatur. et die quodam ante ludos qui futuri erant cum tubicines apud aram concinerent, angues nigri subito apparuerunt neque ante inter se concurrere et morsibus multis inuadere desiuerunt quam tubicines conticuissent, nec usquam derepente apparuerunt. Aliquod matronae eodem somnio monitae una eademque nocte decem sestertia sacris praestiterunt hocque
B sacrificatum aliquotiens. et carmen in deos a uate compositum nobilissimi pueri concinuerunt.

[Cn. Manlius ob eandem causam quam et Caepio A. V. 651
L. Saturnini rogatione c ciuitate plebiscito eiectus.]

Rutilius consul collega Manli [hoc anno Cn. Pom- A. V. 649
peius natus est — solus superiore ponit — aeque adque Cicero] cum metus aduentantium Cimbrorum totam quateret ciuitatem ius iurandum a iunioribus exegit, ne quis extra Italiam quoquam proficisceretur. missique per omnes oras Italiae adque portus qui praedicerent, ne ulli minorem XXXV annorum in nauem reciperent

A 2 *est qui coniciat* consedit in solio Iouis 6 in caput *M* '*Trebulae Mutuescae antequam ludi committerentur canente tibicine angues nigri aram circumdederunt, desinente cantare dilapsi. postero die exorti a populo lapidibus enecati. foribus templi adapertis simulacrum Martis ligneum capite stans inuentum*' *Iulius Obsequens* 42 13 ante inter se *S* 15 multis *S num scribendum* mutuis? 18 *praestat* direpentes 21 somnio *B* 22 *decem* HS *S* de stipibus *M* 24 sacrificatum *S*

B 2 a uate *S* a matre *M* 5 Manlius *S ut etiam uersu* 10. Cn. Manlius — eiectus *ex historia anni* 651 *propter Manli nomen ab epitomatore huc inlata* 8 plebiscito *B* 11 hoc — Cicero *glossema iudicarunt BM. res ita se habet: Granius Pompeium natum esse scripserat a. u.* 647 (*conl. pag.* 38ª 3), *ceteri a. u* 648, *unde addidit epitomator* solus superiore ponit, *et ipse ad annum* 648 *Cn. Pompeium et Ciceronem natos esse adnotauit; duo haec additamenta in codice confusa in narrationem anni u.* 649 *inrepserunt* 12 solus superiore ponit *seclusit et emendauit S* 23 *probabilius* XXXXVI 24 reciperent *suppleuimus*

IPSUMFACERENISIQUOD
ILLAEUASISSETPLACUITETQLOD[a]
NUMQUAMALIASPROCOL
LEGIOQUIDINLIBRISFATALI
BUSSERIEPOSSETPALAM
RECITARECONSTABATNOTA
RIEAGMINECINNASEAC
TRIB'PATRIAPULSISTRAN
QUILLUMOTIUMETSECU
RITATEMFUTURAMPETERAT[b]
AUSPICIUMETSUPERIORE
CASUMARIOOBLATUMNÃ
CUMDECONCLAUIFUGIEN.
BARBARUSAPERTUMRELI
QUISSEREGRESSUSUIDET
ASELLUMFORTEABIECTISET[c]..
BARTISAQUAMPETERETDE
SIBIPRAECITTRATUSORAUE
RATUTSEADMAREDEDUCE
RENTATU[d]IXEUASERATIIS
ERGOCUMMILLECIRCITER
NUMERISCOLLECTISADCIN
NAMNAUIPERUENITIALS
CHR[e]ONPROFECTUSETHIS

PANIABRUTUSCELER....[f]
EXULESADEUMMIS....
XERUNTETEUMDE....
MISHABITUETCULTU...
UIDERETURQUIEUME...
RENTEMUICTORISNO...[g]
SUPPLICEMQ·SEOMNI...
QUASIOPPRESSUSABIN.
MICISCOMMENDARET...
LEGIONEMUOLUNTAR...
CONSCRIBSITCINNAEQ...
DITMILITESETPRAEFECIT..
SERTORIOETPAPIRIPIOITE..
MILONIOTRADITUSEU....
PERTIIDCUMCEAPITEUM[i]....
BEMUENIRETQUAE ....
UIDERETSINESUCCEN...
HOCESTAPOMPEIODL....
TAUOLUNTATENATOS....
RECOEPITRESOPORTU....
IUTUMUELLETIREREA.:..
UATIS[k]EO[l]OPERAESTAER...
NECSUBREPSERATMO....
NARBONESOSPORTUM....

a) aut QLOS? *b) sic cod.* *c) aut* CL? *hoc loco spatium 2 litterarum uacuum est.* *d) littera* U *incerta est.* *e) aut* CHION? *f) exterioris marginis particula trium fere litterarum spatium complectens auulsa est.* *g) aut* NE. *h) littera* E *non plane certa.* *i) hae litterae minus perspicuae sunt, nescio an legendum sit* ERN.. *k) aut* ILLATIS. *l)* EO *cod.*

*[VIb = 2r] *p*

A . . . . ipsum facere nisi quod illa euasisset. placuit et quod numquam alias, pro collegio quid in libris fatalibus scriptum esset palam recitare. constabat notari carmine, Cinna sexque tribunis patria pulsis tranquillum otium et securitatem futuram. A. V. 667

Referam auspicium et superiore casu Mario oblatum. nam cum conclaue fugiens barbarus apertum reliquisset, egressus uidet asellum forte abiectis cibariis aquam petere. idem sibi praecipi ratus orauerat ut se ad mare deducerent ac uix euaserat.

Is ergo cum mille circiter Numidis collectis ad B Cinnam naui peruenit... profectus. et ex Hispania Brutus ceterique exules ad eum confluxerunt. et cum deformis habitu et cultu ab is uideretur qui eum florentem uictoriis norant supplicemque se omnibus quasi oppressus ab inimicis commendaret, mox legionem uoluntariorum conscribsit, Cinnaeque tradidit milites et praecepit ut Sertorio et Papirio itemque Milonio traditis exercitus partibus quam celerrime ad urbem ueniret quam desertam uideret. Cinnae successum hoc est a Pompeio qui si prompta uoluntate, antequam ille ualere coepit, rem publicam opportune adiutum uellet ire, facili negotio cum oppressisset. interea subrepserat Marius in Ostiensem portum ubi

A 7 carmine — tribunis *M* 10 referam *S* repetam *B* *est qui coniciat* referam et auspicium 13 conclaue *S* de conclaui *p* 16 cibariis *S secundum Valerium Max. I* 5, 5 clitellis *B* 18 praecipi *M* 20 ac uix *S* eaque uia *M cf. Appiani ciu. I* 62 22 Numidis *B* 23 *non e quo portu profectus sit Granius uidetur indicasse* (*Cercinam nominat Plutarchus Mari* 40. *διεχείμαζεν ἐν τῇ θαλάσσῃ μικρὸν ὑπὲρ Λιβύης ἄνω ἐν τοῖς Νομάδων ὅροις Appianus ciu. I* 62) *sed ad quem, unde probabiliter* Telamonem *p* 24 ex *add. S*

B 1 ceterique *M* 2 confluxerunt *M* 3 ab iis *M* 5 florentem — norant *M* 9 mox *add. S* 10 uoluntariorum *M* 12—22 *sententiam indicasse nobis suffecit*

[a]...IOADNOCTEMUSQ·MA
...SOSTIAURBEPOTITUR
...UALERIUMCUIUSEQU
...SPRAESIDEBANTNEC
..MPEIUSASERTORIOBEL
...BSTINUITSEDPALAMPIG
..UITETFRUSTRALEGATIS
..TROCITROREMISSISUN
...IMSECINNASUPERIORẼ
...IIAP[b]ETMARETMARIUS
...JMSUISNAUICULODE
...EtRMULTISOCCISISQUS
...DiLAMARIUSIUGULATIS
...TETOCTAUIUSACCEPTIS
..XCOHORTIB'APOMPEIO
...TRADIDISSEINIMICO
...LUSOCCIDITURCETERISU
...EŃTQUOSUBSIDIOMI
..NIOSERTORIUSMISERAT
...SEAERUNTOCTAUIANI
...MILIAETSENATORUNUS
...JTIUSADUERSARIORUM
..PTEMMILIAPOTUITCAPI
...NICULUMEODEMDIE

POMPEIUSULTRAOCTAUIŨ
PROGREDIPASSUSNONFU
ISSETETUTCRASSUMREUO
CARETIMPULITNEANTEDE
BELLARETURQUAMCOMI
TIACONFICERENTURUTEŨ
MAGISTRATUMIPSEINUA
DERETQUITIMEBATURNÃ
ETMETELLICASTRAINPRO
PINQUOERANTQUEMCA
TULIDUOETANTONIUSSE
NEXLEGATIUTPATRIAESUB
UENIRENT[c]ORAUERANT.[d]
BELLOQUODINTERPOMPE
IUMETSERTORIUMFUIT,[d]
MILESPOMPEIDUMSPOLIAT
HOSTEMIGNOBILISQUIDÃ
FRATREMADGNOUITEX
TRUCTOROGODUMIUSTA
PERSOLUITMULTAPRAE
CATUSETINPRAECATUSGLA
DIOSETRAIECITMAXIMŨ
QUAEOMNIB'PRAEQ·IADI
UMBELLICIUILISCASUSHIC

a) Prior marginis pars auulsa est, ita ut 3 fere litterae desiderentur. b) uel R *aut* F *aut denique* T. *c) sic codex. d) eandem interpunctionem cod. exhibet.*

A cum ad noctem usque mansisset, Ostia urbe potitur A. V. 667 per Valerium cuius equites praesidebant. nec Pompeius a Sertorio bellum abstinuit sed palam pugnauit. et frustra legati ultro citroque missi sunt, cum so Cinna superiorem existimaret. Marius cum suis Ianiculo potitur multis occisis. qui ..... iugulati sunt. et Octauius acceptis sex cohortibus a Pompeio ..... ibi Milonius occiditur, ceteri submouentur quos subsidio Milonio Sertorius miserat. Ceciderunt Octauiani sex milia et senator unus Aebutius, aduersariorum septem milia. Potuit capi Ianiculum eo-

B dem die, nisi Pompeius ultra Octauium progredi passus non fuisset — et ut Crassum reuocaret impulit — ne ante debellaretur quam comitia conficerentur, ut eum magistratum ipse inuaderet, qui timebatur. nam et Metelli castra in propinquo erant, quem Catuli duo et Antonius senex legati ut patriae subueniret orauerant.

Bello quod inter Pompeium et Sertorium fuit ignobilis quidam miles Pompei dum spoliat hostem fratrem adgnouit. extructo rogo dum iusta persoluit multa inprecatus gladio se traiecit. maximumque omnibus praesagium belli ciuilis casus hic

A 1 cum *suppleuimus* mansisset *S* Marius *M* 3 per L. *p* 5 bellum *S* 7 legati ultro citro remissi sunt, nt unum se Cinna superiorem appellaret *M* 8 citroque missi *S* 11 Ianiculo potitur *M* 12 *fortasse* qui deposuerant arma 13 iugulati sunt *S* 15 a Pompeio contra . . . ibi Milonius *M* summonentur *M* 18 ibi perierunt *M* 22 Aebutius *M*

B 1 nisi *suppleuimus* 8 quia timebat urnam. et *legeremus nisi quod Horatio sat. II* 1, 47 *licuit histariarum scriptori nan licuisset* 17 ignobilis quidam *transpasuimus* 18 *est qui caniciat* et extructo 20 precatus et *quod librarium iam punctis induxisse suspicamur delendum* 23 praesagium *S cf. Vell. II* 57 *'cum quidem plurima praesagia atque indicia di immortales futuri abtulissent periculi'* praeludium *P*

ATT[a]ULITMENTESQ·MUTA
UITNECQUISQUAMOM
NIUMALACRIMISPOTUIT
TEMPERARENOLANIPRO
GRESSEOPPIDUMABELLA
INCENDERUNTMARIUS
SERUILIUMAPUDARIMI
NUMFUGATPAUCOSOCCI
DITRELIQUOSQUOSCOR
RUPERATACCIPITINDEDITIO
NEMSENATUSQ·PERME
TELLILEGATOSCONSULTUS
DEUOLUNTATESAMNITIŨ
QUISENEGABUNT[b]ALITER
INPACEMUENTUROSNISI
CIUITASIPSISETPERIUCIS
OMNIB·DARETURBONO
REDDERETUR[c]ABNUITDIG
NITATEMANTIREM[d]PRÆ
SENTIB·PATRIB·QUIB·COG
NITISCINNAPERFLAUIUM
FIMBRIAMLEGESQUAS
POSTULABANTEORECEPIT
ETCOPIISSUISIUNCXITNEC

DESINEBATPOMPEIUSIN...
MISCEREOMNIAETCUM
SENATUUIDERETA·UERSA
RIOMNESEXULESMETEL...
NAECAUSAMSUASITTA
MENUTLEGATIACINNA
SITUTORECIPERENTUREL...
CUMCINNACONSILIA°SO
CIABATETOCTAUIOFECER
DEDITICIISOMNIB·CIUITA
DATAQUIPOLLICITIMULT.
MILIAMILITUMUIX·XL..
COHORTESMISERUNTET
PESTILENTIAUASTATUSEX..
CITUSITAUTEXOCTAUIA
NISPARTIB·DECEMETSEP
TEMMILIAHOMINUMD.
PERIRENTPOMPEIUSMI
NUSUALIDUSCUMINLE.
TODECUMUERETORTATE.
PESTATEETIPSEFULMINE
ADFLATUSESTETCULMEN
TAUERNACULIDISSIPAT..
NECSPEMUITAEOSTEN...

a) ÁETULIT *cod.* *b) sic cod.* *c) sic cod.* *d) sic cod. sine ullo dubio exhibet.*

A obtulit mentesque mutauit, nec quisquam omnium a lacrimis potuit temperare. A. V. 667

Nolani progressi oppidum Abellam incenderunt. Marius Seruilium apud Ariminum fugat, paucos occidit, reliquos quos corrupuerat accipit in deditionem. senatusque per Metelli legatos consultus de uoluntate Samnitium qui se negabant aliter in pacem uenturos, nisi ciuitas ipsis et perfugis omnibus daretur bonaque redderentur, abnuit dignitatem antiquam prae se ferentibus patribus. quibus cognitis Cinna per Flauium Fimbriam in leges quas postulabant eos recepit et copiis suis iunxit.

B Nec desinebat Pompeius interim miscere omnia. et cum senatu uideretur auersari omnes exules maximeque Cinnae causam, suasit tamen ut legati a Cinna missi tuto reciperentur. et clam cum Cinna consilia sociabat et Octauio detegebat. dediticiis omnibus ciuitas data, qui polliciti multa milia militum uix XVI cohortes miserunt. et pestilentia uastatus exercitus ita ut ex Octauianis partibus decem et septem milia hominum deperirent. Pompeius minus ualidus cum in lecto decumberet orta tempestate et ipse fulmine adflatus est et culmen tabernaculi dissipatum. nec spem uitae ostendit.

A 1 obtulit *S* 5 Abellam *S* 9 corrupuerat *S* 16 perfugis *M* 17 bonaque *S* bona rederentur *M* 19 antiquam prae se ferentibus *S* 22 in leges eos *B*

B 1 interim miscere *S* intermiscere *p* 3 senatu nideretur *S* senatum uideret *M* 4 maximeque *S* 7 clam *M* 9 detegebat *S* tegebat *M* 12 XVI *S* XVI *aut* XVII *p*

.T..ncERaEIQUODDIESIP«.....
.seu.......IL.TQUIASANIoᵥiI
mSITCAOSTE.........CCASSiBS....e
.c\stI..LMISSUSEXERCITU.....
.CCIPERETDUMILLECON...
...LEsGITADQUEMPOMPEI..
..MREPENTESEERIGITLEGA..
acᵗoiFUERElitcibeii....
.fUSESSECONTENTUSADSis...
..SENTEPATETADULESCENTES
.OMPEIODIESAESSeQ·PAR
..NITCASSIOTERTIUMPOST
....I..MPOMPEIUSMIRAT...
...ɔITEIUSFUNUSPOPULUS
....PADANUSDIRRUITMOR
...DUMQ·sIrNODesCusSU
.aRCAENUMTRAHERENO
..ESTITITOMNIB·CONSEN
..ENTIB·DIGNAMCAELOPOE
NAMETPERFIDIAEEtAsav
..uITIAEFESStSIDUMHOS
..DEMEXPENDISSESEDORA
..RESETTRIBUNIREPRESSA
.ULTITUDINECADAUER

SUPERINCI..............
BUSTRAMhI............IN
LECTICULAMUULGARITERE
UMELATUMSEPULTURAE
DATUMPOMPEIANOSOCTA
UIUSINSUACASTRATRADU
CITETCOPIASMETELLUSCON
TRACINNAMTRADUXERAT
CUMMILITESREPENTEciei'
LEISTOTISCLAMOREEXERCI
TUMCINNAESALUTANTAC
RESALUTANTURTERRITUS
RENOUAMETELLUSEXERCI
TUMREDUCITATQ·IPSEIN
TERPRIMOSADCINNAMDE
PACELEGATUMtiCIssEns
DEeAuIOREGRESSOCRASSO
pUcACIURGENTECUMME
TELLOCUMSIMᵗtiACURIPSE
SL.EscLIF.....\mAERETCIN..
NULLAMeD.EirERETAM.oi
SICEDEQ·MiSScOuMFIM
BRIAPROELIOINFELICITERDE
UICTONEQ·OCCISOCUMETI..

A itaque per aliquod dies exercitus sine duce fuit. et quia sanari non posse uidebatur, decretum est ut C. Cassius in castra missus exercitum susciperet, dum ille conualesceret. ad quem Pompeius nuntium repente se erigit . . . . et adulescentes Pompeio . . . . Tertium post diem Pompeius mira tabe obit. eius funus populus . . . diripuit mortuumque ferro percussum per caenum • trahere non destitit, omnibus consentientibus dignam caelo poenam et perfidiae et auaritiae nequissimum hominem expendisse. sed patres et tribuni repressa multitu- B dine cadauer super ingestis texerunt uestibus. traduntque auctores in lecticula uulgariter cum elatum sepulturae datum. A. V. 667

Pompeianos Octauius in sua castra traducit. et copias Metellus contra Cinnam duxerat cum milites repente ordinibus totis clamore exercitum Cinnae salutant ac resalutantur. territus re noua Metellus exercitum reducit atque ipse inter primos ad Cinnam de pace legatus profectus est . . . regresso Crasso ... ac iurgante cum Metello .... Fimbria proelio infelici ter deuicto neque occiso cum Metellus

A 1 itaque per *S* 1—5 *sententiam restituimus* 5 conualesceret *S* 6 nuntium *S* 13 mira tabe obit *S* moritur *Mp* 15 Romanus *p est qui coniciat* urbanus diripuit *M nisi scribendum* dirrupuit: *cf. Obsequens* 56 '*ipse Pompeius afflatus sidere interiit. lectum eius populus diripuit, corpus unco traxit*' 16 ferro percussum *S* unco suspensum *M* 17 per *M* 21 nequissimum hominem *S*

B 1 ingestis — 2 auctores *S* 3 lecticula *S* 8 duxerat *S* produxerat *p* 9 ordinibus *M est qui coniciat* uexillis 16 legatus profectus est *S* 18 iurgante *S* 23 infelici ter *diuisim S* 24 Metellus *S*

CAstrAMiXICEMC'LII
..N...........DCLILAI'
RARCHELAUS....AOI...
M...........COC...Ↄ
....
FUISSET..................
MISSET ..IN... 4AITANUM
...SELCCL.............
................CIIERLI
..........RESIMPERATO
....DEsED[a]IATo
................EI(S)RIT
..................CUM.U
....
....
....
....
....
....
....................DE
CIM........IL ....
....RINI'JF..............AM
MITTITLERTIS..........RTE
NELUAREMUI........DERE

[b]IIIOIABORC............ ....
....sSCIAIBCLILI[c]...........
....PIN......ESREGISUNI......
.......S...ACEDINISCAcc......
..........NcREGCISSCETERI...
..CESTIAIATOeD\I..PN...
CUMEOSULLAASC........
RTUNTA\ c.E.P...c..E..........
CITUMIcc..c............
c...3E.....AMIIIIIC........
.........IERIT......... ...
......cE..EII...........
....
....
....N\PEICMOTUM..........
EUIEROI...SINTPRAE.........
RECTARACTIUSCUM..........
.ROM.NI.MAINCASTRA........
TICINE.................
.C.......................
PAsI...................
................E..\UL....
...EAA.............S.EC......
sCERSITO..................

a) *Vel* BIATo? b) *huius columnae margo exterior partim auulsus est; trium fere litterarum spatium desideratur.* c) *uel* BIREG etc.

* [VII r = 3 r] *p*

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

[a]...NUSSULLAATHENASRE
..RSUSINPRINCIPESSE
...ONISETNOXIOSANIM
....LENTIUSNECATISRELI
...SNECATIS[b]RELIQUISAB[c]
...OMNIAETLIUINATO
...ERESMULTOSIIlATO
...OSCALAMILCISAME·TA
...IJASAUD[d]ETQUINQ·C[e]A
...STABDITTARDEITUMEQLO
...MOCUMDORILAOPRA
...ÆMITTITETQUADRIGAS
...E[f]SSU[g]ASSEPTUAGINTA
...ADDITARCHELAUSSUBI
...[illegible]CIRCITERSULLAQUÆ·
...EACOLLEGERATETERNI
...QUAELONGISNAUIB.
...SUSUASTABATPRIMO
...FUGATIPONTICIETARCHE
.....MELIUSOCCISUSDEBIE
...IETSUPPRESSOSENECTU
...DERIDICONTINEBANT
...RSEDOCIUSIMPETUSFAC
....ILITESNOSTRICASTRA

CAPIUNTHOSTIUMMULTI
TUDINEMINNUMERABI
LEMCONCIDUNTAMPLIUS
XXUMILIACAPIUNTQUAE
POSTEASUBCORONAUE
NIERUNTARCHELAUSPAR
UULONAUIGIOCHALCIDEM
DEPORTATURREGII[h]QUIAU[h]
DEREPRAESIDEBATCAPTIS
PHILIPPISDILABUNTUR
COLLOQUIUMSYLLAEETAR
CHELAUOINAULIDEFUIT
ETCONDICIONESIMPOSI
TAESIREXPACEMMALLETQ[i]
QUIB·ILLETAM[k]NDEMPA
RUITNAMETFIMBRIAEAD
UENTUMTIMEBATUTMOX
ORDINEINDICABOETSEDE
CONUENTISNIHILNOUA
TURUMSULLAPRAEDIXE
RATFUERUNTAUTEMHÆ
ARCHAELAUUSCLASSEM
TRADERETSULLAEREXINSU
LISOMNIB·ASIABITHYNIA

a) *Margo huius columnae exterior auulsus est, ita ut tres fere litterae desiderentur.* b) *sic cod. uerba* NECATIS RELIQUIS *bis leguntur.* c) *aut* AB? d) *uel* AUGET. e) *uel* SA? f) *uel* SS? g) *uel* STIAS? h) REGII *et* AU *non in aperto sunt.* i) *sic cod.* k) *littera* M *linea transuersa deleta est.*

A ... Sulla Athenas reuersus in principes seditionis et noxios animaduertit uiolentius * necatis reliquis...... A. V. 669
.. et quinquaginta milia peditum equitumque eum Dorilao ... mittit et quadrigas falcatas septuaginta eis addit. Archelaus septuaginta circiter milia ... collegerat ..... longis nauibus insulas uastabat. primo fugati Pontici et Archelai filius occisus, deinde fuga suppressa praefectorum imperio continebantur. sed
B ocius impetus factus et milites nostri castra capiunt, hostium multitudinem innumerabilem concidunt, amplius XXV milia capiunt quae postea sub corona uaenierunt. Archelaus paruulo nauigio Chalcidem deportatur.

Regii qui Abderae praesidebant captis Philippis dilabuntur.

Colloquium Sullae et Archelauo in Aulide fuit et condiciones impositae, si rex pacem mallet. quibus ille tandem paruit. nam et Fimbriae aduentum timebat ut mox ordine indicabo, et se de conuentis nihil nouaturum Sulla praedixerat. fuerunt autem hae: Archelauus classem traderet Sullae, rex insulis omnibus, Asia, Bithynia,

A 4 *lacunam indicauit S* 8 *fortasse* Mithridates copias auget et *supplendum* 9 quinquaginta milia peditum equitumque *S* 11 *est qui coniciat* trans mare 13 falcatas *S* essedas *p* 14 eis *addidit S* *est qui coniciat* Archelaus ubi LXX circiter 15 milia *S* 18 insulas *S* 20—22 *sententiam restituisse satis habuimus*

B 8 Abderae *M* 12 *et* 22 Archelauo *et* Archelauus *recepimus cf.* Archelauos *in Mommseni I. N.* 6839 Menelauus *ib.* 3839 Menelauos *ap. Cean-Bermudez antigüed. Rom. en España p.* 371 Menelauus *Plauti Bacch.* 946 Nicolauus *I. N.* 3458 *quorum similia non pauca*

PAPHLAGONIADECEDERET
ITEMG[a]ALLOGRAECISQ·OPPIŨ
ETM·AQUILIUMLEGĄTOS
REDDERETITEMCETEROS
OMNISCAPTIUOSQUORUM
NONPARUUSNUMERUS
ERATDIMITTERETINPRIMIS
EXCEPTIMACEDONESQ^VO
RUMFIDESINSIGNISFUE
RATUTUXORESETLIBERIRED
DERENTURPRAETEREANA
UESXXQUINQUAGINTA
TECTASINSTRUCTASSOCIIS
DARETFRUMENTUMfiSCI
STIPENDIUMIPSEPRESTA
RETISIPSEMITHRIDATESCŨ
SULLAqUP[b]DARDANUMuOS[c]
POSITISRELIQUACLASSEGRA
TIAERECONCILIATAARIOBAR
DIANENUTSERUUMRES
PUITINPONTUMPROFICIS
CITURACDUMDECONDI
CIONIB·DISCEPTATURMEDS[d]
ETDARDANOSQUISOCIOSUE

XABANTHORTENSIUSRE.... [e]
FUGAUERATIPSESULLAE..
CITUMINMEDIAMIND.
XERATPRIUSQUAMINA..
ACCONLOQUIUMTRAN
SIRETQUODARDANOSE..
DENSELETASCAESISHOS...
QUIMACEDONIAMUE..
BANTINDEDITIONEMRE
CEPITEPHESICAUSISCOG..
TISPRINCIPESBELLISECU...
SECATCIUITATESPECUNIA
MULTATOPPIDAINpAcasrl. [f]
REDIGITINSUAMPOTESTA
TEMNICOMEDIRECNUM
BITHINIAERESTITUITRUC..
ESToPRELIATIPAPHLA.ON...
COMISETMANSUETIORI...
QUAM.....ceTuMESS..
Q[g]FOUERETROMANISDEL.
TUSUteofieQUASCELES...
UACARETFIDEMPERNEFA..
BRIEAMLIGNOEXERCERE
SEicMASSEALTERETETAL...

a) *Littera* G *superscripta est.* *b)* QUI *aut* CUI *cod.* *c)* *aut* $\overline{\text{CO}}$ *uel* COM *cod.* *d)* 8 = os. *e)* *dextra pars huius folii auulsa est, ita ut omnium fere uersuum litterae una uel duae uel tres extremae desiderentur.* *f)* PACHRL ... *cod.* *g)* *aut* C *aut* O?

A Paphlagonia docederet, item Gallograecis; Q. Oppium et M'. Aquilium legatos redderet; item ceteros omnis captiuos quorum non paruus numerus erat dimitteret. in primis excepti Macedones quorum fides insignis fuerat. ut uxores et liberi redderentur; praeterea naues LXX tectas instruetas sociis daret et frumentum eis et stipendium ipse praestaret. his ipse Mithridates cum Sulla aput Dardanum conpositis reliqua classe [gratia P. R. reconciliata Ariobardianen ut seruum respuit] in Pontum proficiscitur. ac dum de condicionibus disceptatur Maedos et A. V. 669

B Dardanos qui socios uexabant Hortensius legatus fugauerat. ipse Sulla exercitum in Maediam induxerat prius quam in Asiam ad conloquium transiret. quo Dardanos et Denseletas Scordiscosque qui Macedoniam uexabant in deditionem recepit.

Ephesi causis cognitis principes belli securibus necat, ciuitates pecunia multat, oppida... redigit in suam potestatem. Nicomedi regnum Bithiniae restituit qui post est appellatus Philopator. comis et mansuetior........

A 3 M'. Aquilium *S* 12 LXX *S* 14 eis et *S* uestem *M* 16 aput *M* 18 relicta *M* gratia—21 respuit *ab epitomatore male huc adscita seclusit S* gratia P. R. reconciliata *S* 22 *praestat* at (ad) *S*

B 1 legatus *S* retro fugauerat, ipse Sulla e. in M. induxerat. priusquam—transiret, Dardanos quo[que] et Denseletas ceterosque qui *M* 7 Scordiscosque *S* 13 inpacata *p* 16 qui post *S* 17 appellatus Philopator *S* 20 *fortasse* Romanis deditus *S*

[a]...JIDIOSEEXEQUEBATUR
...TISEXERCITUSINPRIORE
...RIUNANAMPOSTQUÃ
...CONEMESEUERSEIES[b]
.ERITADICCTUSQUODBEA
...EGENTERFACIEBATMIL
...Q·BENEFICIISSUISALLI
.EBATNONFUITUNOISTO
...OCONTENTUSQUEM
...RARISTONACLEGITIMŨ[d]
.ROCREARATTOLLITEXCON
..BINAHALIESICHEANA
...RESOCRATENNOMINE
...UMQ·CELIEUMCUMSO
..ATEETQUINGENTISTALE
..ISABLEGATSINEMORTUO
..CERTUMANUENENO
...EONGLAODICTASUCCEDIT
..UNCATISEAPANTICISO
...ENLACSAMIITIIMATRE
..ROREMPATRISDUCIT
..OREMPATREMQUEM
...RAHUICUIUONOUERAT
...ELONOSPOSTMORTUAS

MORBOANDOLONISAMA
RIARATHISCAPPADOCUM
REGISFILIAMACCEPITHAEC
SOCRATESADREGEMFECIT
REGEMREFERTBELLUMCÕ
TRAFRATREMINCITAUISSE
EXCEPTUSAREGEMUNIFI
CECHRESTUSETIAMQUASI
MELIORENOMINEABEO
DEMREUOCUAIIIFROM·Ã[g]
ADREGNUMEXPETENDŨ
FRUSTRAPROFECTUSIAILI
CUMREDITNAMREDIREAD
REGEMPUDORPROHIBUE
RAT·IBIAUARITIACEDEMSUA
DENTEOCCISASOROREINSE
QUENTIB·PHILOPATORESI
MULETCYZICENISEUBOEÃ
UENITUELAPUTCORNELIŨ
QUENDAMEQUITEMR.
DEUERTITURSATISUENIG
NEEINUSIIREQEIUSFILIO
ADULESCENTI....AILISCE
LERA·DISCERESL.CLCIDCIIMLE

a) Margo huius columnae exterior desideratur, neque tamen plus quam 1—3 litterae auulsae sunt. *b) sic cod. sine ullo dubio scribit.* c) DIETUS *cod.* *d) uirgula* ◡ *ex coniectura addita est.* *e) sic cod.* *f)* REUOCATUS? *g) uirgula* ◡ *ex coniectura addita.*

A inuidiose exequebatur satis exercitus in priore fortuna. nam postquam Nicomedes Euergetes, qui est ita dictus quod beatos egentes faciebat multosque beneficiis suis alliciebat, non fuit uno isto filio contentus quem ex Aristonica legitimum procrearat, tollit ex concubina Hane Sichcana alterum Socraten nomine mulieremque Cyzicum cum Socrato et quingentis talentis ablegat. sene mortuo, incertum an ueneno, Nicomedes filius succedit ..... matre sororem
B patris ducit uxorem ..... post mortuast morbo an dolo, Nisam Ariarathis Cappadocum regis filiam accepit. hanc Socrates ad regem refert bellum contra fratrem incitauisse. exceptus a rege munifice Chrestus etiam quasi meliore nomine ab eodem uocatus Romam ad regnum expetendum frustra profectus Cyzicum redit: nam redire ad regem pudor prohibuerat. ibi auaritia caedem suadente occisa sorore insequentibus Philopatore simul et Cyzicenis Euboeam uenit, ubi aput Cornelium quendam equitem romanum deuertitur. satis benigne exceptus ..... eius filio adulescenti ..... scelera discere .....

A 4 Nicomedes Euergetes *S* 5 qui est ita dictus *S* 6 beatos *S* multosque *S* 7 alliciebat *S* 9 filio *M* 10 ex Aristonica *S* 13 alterum *S* muliere *M* 14 mulieremque *S* camque *p* 24 mortuast *M*

B 3 hanc *S* 4 regem fecit *deleuit S*

LISADMONITUSCONTEN
DEREREFUGITETPOMPEIUS
ANNOSNATUSXXUEQ·SRᴏ
[a]..ODNEMOANTEAPRO
PRAETOREEXAFRICATRIU
...AUIT·IIII·IDᵛSMARTIASQU
..AᴅMEṂORANTᴇɪOTU
..........TEMAELEPHA
.............EPCI\ITINES
RC..MAUEREMINGRE
RoIT...cNʀECUISSEELE
... ...RADCURRUMTᴵNC
......AIS.QUAMQᴜs
RISEXPERIRENTURET
MURENAEXASIATRIUM
... JITETUALERIUSFLAC
.USEXCELTIBERIAETGAL
.....ISETDUILIUSETTERENTIUS
.UCULLIFRATRESAEDILES
CURULESMUNERESUO
.AURORUMPROELIUM
ADUERSUSELEPHANTOS
DEDERUNTIDANTECLAU
.IUSAEDILISINCIRCOLU

DISCIRCENSIB·EXIBUE
RATETUOLATERRANISERO
MANISDEDIDERUNTAN
TEOCCISOPERSEDITIONẼ
LAPIDIB·CARBONEPRAE
TORIOQUEMSULLAPRAE
FECERATISCN·CARBONIS
FRATERFUITETPROSCRIB
TOSEXOPPIDODIMISERAT
QUOSEQUITESACONSU
LIB·CLAUDIOETSERUILIO
MISSICONSIDERUNTᵇIAM
ANTEANNOSSUPERIORE
ETSAMNITESQ·QUINOLE
ERANTIDEMFECERANTME
TUOBSIDIONISPAPIRIUS
Q·MUTILUSINDEFUGIENS
QUOMNEABUXOREQU
DEMBASSIANOC·TUTEANI
RECIPERETURQUODERAT
INPROSCRIBTORUMNU
MEROUSUSESTPUGIONIS
AUXILIODATAERATETSUL
LAEPROU....ᶜAGALLIACISAL

* *sic P* a) *margo interior auulsus est.* b) *sic cod.* c) *h. l. membrana perforata est, quatuor litterae exciderunt.*

** [VIIII b = 4 b] *p*

A admonitus contendere refugit. et Pompeius annos natus XXV eques romanus, quod nemo antea, pro praetore ex Africa triumphauit IIII idus martias. quidam memorant eum .... urbem ingredi ..... elephantis ad currum iunctis ..... A. V. 673

Et Murena ex Asia triumphauit. A. V. 671

Et Valerius Flaccus ex Celtiberia et Gallia.

Et Licinius et Terentius Luculli fratres aediles curules munere suo taurorum proelium aduersus elephantos dederunt. id ante Claudius aedilis in circo B ludis circensibus exibuerat.

Et Volaterrani se Romanis dediderunt ante occiso per seditionem lapidibus Carbone praetorio quem Sulla praefecerat. is Cn. Carbonis frater fuit et proscribtos ex oppido dimiserat, quos equites a consulibus Claudio et Seruilio missi conciderunt [iam ante anno superiore]. A. V. 675

Et Samnites qui Nolae erant idem fecerant metu obsidionis. Papiusque Mutilus inde fugiens, quom ne ab uxore quidem Bassia noctu Teani reciperetur, quod erat in proscribtorum numero, usus est pugionis auxilio.

Data erat et Sullae prouincia Gallia cisalpina ...

A 6 quidam memorant eum *S* 10 urbem — iunctis *S* 18 Licinius *S* Lucius *p*

B 12 iam — superiore *seclusit S* 14 Samnites qui *S*

ca...seMSTULE.....sIEs...S
TUSs..a..s............
CIRCALEGIONEM........
IUSSUSIUSisC..........
PETER..ES............
RIb..cMSe..c..........
OCCIDITslii............
eCISMON.........E......
UENEb......o.Ei'ndi..eiLLOS
................IUNIU
..........cDETn[a]i........
....oIEICrEUsToPUDIo....A
TRENIQUAE...EAeDUCTI....
ci.iTEliiRIErii..iE'tsULTRA
......i...Se...Ri...TINERi..
i....n...iCASTRAp...pe...re...
ALIAETLAUSTIpuSosca'.....
ADASQUEDbE...cai........
ITAisEMAUSM.....S......
ENUNTIAREM..........
NOCESSU...UaSOC..S i....
SEMPERpio'rlis iiiscsss'
CESSERATNECSICALEinc...
ALOIOSC....[b]ENpIEin....r

CIScITSiii....E.............
.....ocmNuLLAS.............
.........oc.........M.N.....I...
..Ci..ECUM..........AL
pCiLEGATUM...........
m...TESIT..........u......
TI...................
RiSCON...............
PRIMOsi...............
.......cm..ETHeesraes....
.............scCORRIDISUM
...........S ...UOLOCOLOc..
uin..........nQUIINeSi..
e..s............cITuCiiS....
siac........i..UD.ONORd..EDE
SITAEPRIUS..ri.fUoi.......
NATOPO.....ABANTEDE..
..............prdEini.......
.........n....ced.... ....
..CONTULIT...........
FIDIAMes.............
NONOCCIDERE..........
..ETQUODTENSsec.......
DIEsIsISETUirsdSCAE

a) aut CDEM? *b) h. l. membrana perforata est; 5 fere litterae exciderunt.*

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

DICORPUSIUSSERATNON
COMBURISED·L·PHILIPPVS
CREMANDUMPOTIUSCĒ
SUITNEIDEMSULLAEEUE
NIRETQUOD·C·MARIOCU
IUSCORPUSMILITESINI
MICIEXTRACTUMMONI
MENTODISICERANTITAQ·
IUSTITIUMFUITMATRO
NAEQ·EUMTOTOANNO
LUXERUNTINCAMPORO
MAESEPULTUSESTAMPLIS
SIMOFUNEREELATUSMAG
NAPOPULIFREQUENTIA
CUIIUSROGOQUOMIGNIS
ESSETINLATUSNONME
DIOCRISIMBERESTINSE
CUTUSSALLUSTIOPUSNO
BISOCCURRITSEDNOSUT
INSTITUIMUSMORASET
NONURGENTIAOMITTE
MUSNAMSALLUSTIUM
NONUTHISTORIC I[a] SUNT
SEDUTARATOREM[b] LEGEN

DUMNAMETTEMP....[c]
REPREHENDITSUAE...
LICTACARPITETCONT....
INGERITETDATINCE....
LOCAMONTESFLUM...
ETHOCGENUSAMO...
ETCULTAEETCONPA....
DISSERENDOUERUM.....
COGENERATR·PL·CO...
LESUTITRIBUNICIAM..
TESTATEMRESTITUE...
NEGAUITPRIORIEPIS....
ETINCONTIONEMM..
NAPARSADSENTAst....
.TINONESSEUTILERE...
TUITRIBUNICIAMP....
TATEMETEXTATORA.......
GEMFRUMENTARI..
NULLORESISTENTEL...
TUSESTUTANNO[d] N.
QUINQ·MODIPOPU....
RENTURETALIAMUL......
EICEBATUREXULESR...
[e] GERERESGESTASASUL..

a) *Haec littera incerta est, nam mox* O, *mox* A, *aut* I *uidisse me putabam.* b) *sic cod. uitio pro:* ORATOREM. c) *huius col. margo exterior auulsus est.* d) *littera* O *ob lacunam haud certa.* e) *aut* C?

A ... condi corpus iusserat, non comburi. sed L. Philippus cremandum potius censuit, ne idem Sullae eueniret quod C. Mario, cuius corpus milites inimici extractum monimento disieeerant. itaque iustitium fuit matronaeque cum toto anno luxerunt. in campo Romae sepultus est amplissimo funere elatus magna populi frequentia. cuius rogo quom ignis esset inlatus, non mediocris imber est insecutus.

Sallusti opus nobis occurrit, sed nos ut instituimus moras et non urgentia omittemus. [nam Sallustium non ut historicum scribunt, sed ut oratorem B legendum] nam et tempora reprehendit sua et delicta carpit et conuitia ingerit et dat in censum loca montes flumina et hoc genus alia et culpat et conparat disserendo.

Verum ubi conuenerant tribuni plebis consules A. V. 676 uti tribuniciam potestatem restituerent, negauit prior Lepidus et in contione magna pars adsensast dicenti non esse utile restitui tribuniciam potestatem. et extat oratio. et legem frumentariam nullo resistente ... est ut annonae quinque modii populo darentur et alia multa pollicebatur: exules reducere, res gestas a Sulla

A 8 disiecerant *S* 22 nam Sallustium—legendum *addita ab epitomatore seclusit S* 23 historicum scribunt *S*

B 3 conuitia *M* 4 censum *M* 6 alia *S* 7 culpat *M* 8 ubi *add. S* conuenerant *S* tribuni plebis *M* 14 adsensast *M* 17 et extat oratio *epitomatoris uerba ut uidetur, non Grani* et *add. S* 19 adeptus *proposuit M* 23 pollicebatur *M*

[a]......INQUORUMAc[b]RI..
..cIsSDEDUXERATSA.
..FUEREFESULANIIN
..PERfUsIO[c]CASTELLA
..NORUMSULLANOSU
..ERIB·OCCISISAGROS
...OSREDDIDERUNTET
...NATUDEFENDEBANT
...DLiNGUSAGRESTEDO
.....mACREOCOACTUM
...ESETCONSULESDATO
.........AETRURIAM
....cccClrUTSCITUMUERs
...DeNDUSINSONTES
...r[PR][d]AESENTESRENU
.....n ɔ r ч·SEDQUOMAR
...DEMCOMPORTA...
...sUR[f]NEQ·SEGNIORCA
...iSiUiii l c\ UBIQUIS
...ERETURCONTINGERE
...NTEMSECUNDUM
...SETLACUMSUMMO
...ESOMISITINCERTAET[g]
...ES[h]SENATUSCONCES[i]

SITEXECRATIONIB·MAXI
MISNULLAULTRAARMA
MOUEREUMQUAMIAM
URBICUMADESSE......
DASLEGATUMSUUMPRA.
MISS....s.ir.itrp.lki
TIQUiiNN.......ERA..
RISCONIURAUIT...Eisc
PRIMOHICINEr..a..R.....
MATaIMoINFRAiNEss
NamiiseieiMNAMERAT
NATURAIUNiUsiNTUS
ETiiiiQUIETUSPAcEISTOSL.
LIS..ip....iaiɔpSEUERAEST
·SULLANISAfEtussERENT[k]
PECUNIAMQ·INT[l]ERNU...
COSSACERDOTESsm.bsU
UTRATUS[m]Et....ae..llRAE
DIGNITATEMITERUMCO
Sus\..eAss.c......alUIR
CA..oec.ml......NIO
a...SI..PRAe..ERI....it.C..
s..S..N..N..ET.....SIS...
NA......iesa.....MiT

a) *Huius col. margo exter. auulsus est.* b) *aut* AGRI? c) *aut* PERIURIO? d) *litteras* PR *suppleui; pater uerò, qui nonnullas huius paginae uoces et legit et descripsit, h. l. litteras distinxisse se affirmat has:* NOCENTES, *quas equidem certe non uidi.* e) *hanc lineam pater sic legit:* [SAC]ERDOTIO MAR-[TIS]. f) *legendum ut uidetur* TUR; *fortasse enim h. l. nulla littera excidit, etsi in eadem praecedentis paginae linea* 2 *saltem litterae desiderantur.* g) *loco* ET *pater legit* Q. h) CE *pater.* i) CONCES *pater, recte ut uidetur; equidem* CONGES *legeram.* k) ERAT *pater.* l) INFERNŨ *pater.* m) RATIS *pater.*

* sic *P* C·LICINIANI *p* praefat. suae p. VII adnot.

A rescindere, in quorum agros milites deduxerat restituere. A. V. 676
Faesulani inruperunt in castella ueteranorum Sullanorum et compluribus occisis agros suos
8 receperunt et se senatu defendebant ..... et consu-
16 les dato ... in Etruriam profecti sunt ..... sed quom arma eodem comportarentur ... neque segnior Ca-
B tulus .... preces senatus coniunxit exsecrationibus maximis ne ulla ultro arma mouerent umquam
8 .... nam erat natura turbulentus et inquietus
16 ... pecuniamque in aerarium ....

Quae hac in pagina emendasse nobis uidemur quamuis pauca praeter milites *A* 1 *et* inquietus *B* 13 *omnia nostra sunt S*

I.

Quod autem nundinas ferias dixi potest argui, quia Titus de feriis scribens nundinarum dies non inter ferias retulit sed tantum sollemnes uocauit: et quod Iulius Modestus adfirmat Messala augure consulente pontifices an nundinarum romanarum nonarumque dies feriis tenerentur, respondisse eos nundinas sibi ferias non uideri: et quod Trebatius in libro primo religionum ait nundinis magistratum posse manu mittere iudiciaque addicere. sed contra Iúlius Caesar sexto decimo auspiciorum libro negat nundinis contionem aduocari posse id est cum populo agi: ideoque nundinis Romanorum haberi comitia non posse. Cornelius etiam Labeo primo fastorum libro nundinis ferias esse pronuntiat. causam uero huius uarietatis apud Granium Licinianum libro secundo diligens lector inueniet. ait enim nundinas Iouis ferias esse, siquidem flaminica omnibus nundinis in regia Ioui arietem soleat immolare: sed lege Hortensia effectum ut fastae essent, uti rustici qui nundinandi causa in urbem ueniebant lites componerent: nefasto enim die praetori fari non licebat. *Macrobius sat. I* 16, 28 *sq. uol. II p.* 139 *Ian.*

II.

Nam apud maiores nostros feminae uino non utebantur nisi sacrorum causa certis diebus. denique femina quae sub Romulo uinum bibit occisa est a marito: Mecennius absolutus est, id enim nomen marito. sic Granius Licinianus coenae suae * [unde in historiis lectum est Romanorum: uini usus Romanis feminis ignotus fuit, ne scilicet in aliquod dedecus prolaberentur.] *Seruius ad Verg. Aen. I* 737

17 *cf. Dionys. Halic. VII* 58 *Fest. u. nundinas p.* 173 *M.* ut rustici *cod. Cantabrigiensis* 20 *cf. Plin. h. n. XIIII* 89 *Val. Max. VI* 3, 9 non ntebantnr uino *Dan. Burm.* uiro non utebantur *cod. Paris.* 7965 21 causa. ertis *Paris.* 22 Mecennius *Paris. Burm.* Metennins *Voss. Regius* Mezentius *Daniel* absolutus est *Paris.* est *omittunt Dan. Burm.* 23 id. N. nomen *Paris.* id enim nomen *edd.* Granius lncianus *Paris.* 24 coenae suae V *Dan. Burm.* II *uel* V *intercidisse ueri simillimum* 25 nsus *Paris* usum *edd.* ignotus fuit *Paris.* ignotum fuisse *edd. margini Parisini a prima manu adscripta sunt haece*: de hac didonis libatione plenius apud Macrobinm de satnr: innenies libro tertio. *cf. Marob. sat. III* 11, 7

III.

Liciniano placet a Messapo Graeco Messapiae datam originem, uersam postmodum in nomen Calabriae quam in exordio Oenotri frater Peucetius Peucetiam nominauerat. *Solinus II* 12, *p.* 10 *B Salmas.*

IIII.

Eundem esse genium et larem multi ueteres memoriae prodiderunt, in quis etiam Granius Flaccus in libro quem ad Caesarem de indigitamentis scriptum reliquit. *Censorinus III p.* 7 *Iahn.*

V.

Item Boeotii Parnasum montem Apollini sacratum esse memorantes simul tamen in eodem et oraculum Delphicum et speluncas Bacchicas uini deo consecratas colunt: unde et Apollini et Libero patri in eodem monte res diuina celebratur. quod cum et Varro et Granius Flaccus adfirment etiam Euripides his docet c. q. s. *Macrobius sat. I* 18, 3 *uol. II p.* 169 *Ian.*

VI.

Libro memorialium Massurius scribit, pellicem apud antiquos eam habitam, quae cum uxor non esset cum aliquo tamen uiuebat: quam nunc uero nomine amicam, paulo honestiore concubinam appellari. Granius Flaccus in libro de iure Papiriano scribit pellicem nunc uolgo uocari quae cum eo cui uxor sit corpus misceat: quondam eam quae uxorio loco sine nuptiis in domo sit, quam παλλακὴν Graeci

uerba unde — prolaberentur *ut additamentum seiungenda esse Hauptius ap. Pertz. praef. p. XII intellexit, quod idem nobis significauit Thilo* 1 *cf. Plin. h. n. III* 99 *Seru. Aen. VII* 8 *Varró ap. Seru. Aen. I* 532 Liciuiano *cod. Gudianus* 831 maesapo greco *Gud.* Messappo *et* Messappiae *edd.* 3 nominauerat *Gud.* nominarat *edd.* 6 *cf. Apul. de deo Socratis* 15 *Varr. ap. Arnob. III* 41 Grauius *Darmst.* C. *Gorlic. Leid.* Granius *Vatic. saec. X ut emendauerat Manutius* 7 reliquid *Darmst.* 9 *cf. Pausan. X* 32, 7 boetii *Cantabr. Bamb. Gud. Salisb.* paruassum *Bamb.* 11 uui *libri* uini *scripsimus* unde — celebratur *om. Paris.* 6371 13 adfirmant *Cantabrig.* 16 *cf. Festus Pauli u. pellices p.* 222 *M. Gell. IIII* 3, 3 18 *scribendum* uero nomine concubinam, paulo honestiore amicam 19 Gaius *Haun.* Carius *aut* Granius *Rehdigeran.* Caius *ed. Haloandri mg.* Granius *Fornerius* 20 Papyriano *Halo.* uolgo *Flor.* uulgo *reliqui* 21 quosdam *libri* quondam *Pacius et Heineccius ad ll. p. p. II* 4 22 παλλακὴν] uamakit *Haun. graecam uocem restituit praeeunte Budaeo Halo.* uocabit *ed. de Tortis*

nocant. *Paulus lib. X ad leg. Iul. Pap. digest. L* 16, 144 *p.* 70 *de uerborum significatione ed. Cramer.*

VII.

Cicadae apud Rheginos mutae nec usquam alibi, quod silentium miraculo est: nec immerito, cum uicinae quae sunt Locrensium ultra ceteras sonent. causas Granius tradit: cum obmurmurarent illic Herculi quiescenti, deum iussisse ne streperent: itaque ex eo coeptum silentium permanere. *Solinus II* 40 *p.* 11 *F Salmas.*

VIII.

Aristoteles ut Granius memorat uir ingenio praepotens atque in doctrina praecipuus Mineruam esse Lunam probabilibus argumentis explicat et litterata auctoritate demonstrat, eandem hanc alii aetherium uerticem et summitatis ipsius esse summam dixerunt, memoriam nonnulli, unde ipsum nomen Minerua quasi quaedam Meminerua formatum est. *Arnobius adu. nationes III* 31 *p.* 148 *Oehl.*

VIIII.

Nouensiles Piso deos esse credit nouem in Sabinis apud Trebiam constitutos hos Granius Musas putat consensum adcommodans Aelio, nouonarium numerum tradit Varro c.q.s. *Arnobius adu. nationes III* 38 *p.* 154 *Oehl.*

X.

Regnatoris enim populi Capitolium quis est hominum qui ignoret Oli esse sepulchrum Vulcentani? quis est inquam qui non sciat ex fundaminum sedibus caput hominis euolutum non ante plurimum temporis aut solum sine partibus ceteris (hoc enim quidam ferunt) aut cum membris omnibus humationis officia sortitum? quod si planum fieri testimoniis postulatis auctorum, Sammonicus Granius Valerianus uobis

5 *cf. Antigon. hist. mir. I cf. Iacobs ad Aelian. n. a. V* 9 6 erculi *Gud.* 7 itaque et ex eo ceptum *Gud.* 9 *cf. Augustin. ciu. d. VII* 16 *Welcker. tril. Aesch. p.* 281 *Macrob. sat. III* 4, 8 *Festus Pauli u. Minerua p.* 123 *M.* 15 *cf. Arnob. III* 39 20 *cf. Plin. h. n. XXVIII* 2, 14 *Seru. ad. Verg. Aen. VIII* 345 in *libri* enim *scripsimus* qui *codices* quis *ed. pr.* 26 Valerianus] Valerius Antias *ed. Vrsin. mg. et coni. Rigaltius*

et Fabius indicabunt, cuius Aulus fuerit filius, gentis et nationis cuius, ut a germani seruulis uita fuerit spoliatus et lumine, quid de suis commeruerit ciuibus, ut ei sit abnegata telluris paternae sepultura. condiscetis etiam, quamuis nolle istud publicare se fingant, quid sit capite resecto factum uel in parte qua arcis curiosa fuerit obscuritate conclusum ut immobilis uidelicet atque fixa obsignati ominis perpetuitas staret. quod cum opprimi par esset et uetustatis oblitteratione celari, compositio nominis iecit in medium et cum suis caussis per data sibi tempora inextinguibili fecit testificatione procedere nec erubuit ciuitas maxima et numinum cunctorum cultrix cum uocabulum templo daret exs Oli capite Capitolium quam ex nomine Iouis nuncupare. *Arnobius adu. nationes VI 7 p.* 259 *Oehl.*

XI

Ricae et riculae uocantur parua ricinia uel palliola ad usum capitis facta. Granius quidem ait esse muliebre cingulum capitis, quo pro uitta Flaminica redimiatur. *Festus u. ricae p.* 277 *M.*

1 *fortasse* Olus   2 germani seruuli *codices* ut a germani seruulis *scripsimus*   6 rei *libri* arcis *scripsimus*   12 ex soli *codices* exs Oli *scripsimus*   15 ut *codex* uel *scripsimus*   16 *cf. Festus u. rica p.* 289 *M. Gell.* X 15, 28   Gran *codex* Grane *Vrsinus et in margine* Granius

INDEX VERBORVM

Asterisco notauimus quae non omni ex parte certa nobis uisa sunt. omisimus quae non leguntur in codice et particulas praepositionesque nisi quid singulare haberent.

Vt eorum qui haec lecturi sunt commodo inseruiremus, numeros editionis principis nostraeque et codicis foliorum hac tabula composuimus

paginae principis	editionis huius	folia libri syriaci
3	3	XI r
4	4	XI u
5	13	XII u
6	14	XII r
7	10	VIIII u
8	12	VIIII r
9	20	VIII u
10		VIII r
11	16	I u
12	18	I r
13	22	VII r
14	24	VII u
15	26	III u
16	28	III r
17	30	VI u
18	32	VI r
19	34	II r
20	36	II u
21	38	V r
22	40	V u
23	42	IIII r
24	44	IIII u
25	6	X u
26	8	X r

Grammatici Latini ex recensione Henrici Keilii.

Vol. I. fasc. 1. **Flavii Sosipatri Charisii** artis grammaticae libri V ex recensione **Henrici Keilii.** gr. Lex.-8. 1856. geh. 3 Thlr.

Vol. I. fasc. 2. **Diomedis** artis grammaticae libri III, ex Charisii arte grammatica excerpta. gr. Lex.-8. 1857. 3 Thlr. 10 Ngr.

Vol. II. fasc. 1 & 2. **Prisciani** Grammatici Caesariensis institutionum grammaticarum libri XVIII ex recensione **Martini Hertzii.** gr. Lex.-8. 1855. geh. 6 Thlr. 10 Ngr.

[Grote, Georg,] Griechische Mythologie und Antiquitäten nebst der Abhandlung über Homer und ausgewählten Abschnitten über die Chronologie, Literatur, Kunst, Musik u. s. f. Uebersetzt aus Georg Grote's Griechischer Geschichte von Dr. **Theodor Fischer.** Erster und zweiter Band. gr. 8. 1856. 57. geh. Jeder Band à 2 Thlr.

Gutschmid, Alfred von, über die Fragmente des Pompejus Trogus und die Glaubwürdigkeit ihrer Gewährsmänner. (Besonderer Abdr. a. d. II. Supplementband d. Jahrb. f. class. Philol.) gr. 8. 1857. geh. 27 Ngr.

— — Beiträge zur Geschichte des alten Orients. Zur Würdigung von Bunsen's „Aegypten" Band IV und V. gr. 8. 1858. geh. 1 Thlr.

Herbst, Ludwig, über C. G. Cobets Emendationen im Thukydides. (Besonderer Abdruck a. d. dritten Supplementband d. Jahrb. f. class. Philol.) gr. 8. 1857. geh. 12 Ngr.

Hercher, Rud., über die Glaubwürdigkeit der Neuen Geschichte des Ptolemaeus Chennus. gr. 8. 1856. geh. 7½ Ngr.

Q. Horatii Flacci sermonum libri duo. Germanice reddidit et triginta codicum recens collatorum grammaticorum veterum omniumque Msstorum adhuc a variis adhibitorum ope librorumque potiorum a primordiis artis typographicae usque ad hunc diem editorum lectionibus excussis recensuit apparatu crit. instruxit et comm. illustr. **C. Kirchner.** Pars I. Satiras cum apparatu critico continens. gr. 8. 1854. geh. 2 Thlr.

— — Voluminis II pars I commentarium in satiras libri primi continens. gr. 8. 1855. geh. 2 Thlr.

— — Voluminis II pars II continens commentarium in satiras libri secundi confectum ab **W. S. Teuffel.** gr. 8. geh. 1 Thlr. 14 Ngr.

Horazens Episteln. Erstes Buch. Lateinisch und deutsch mit Erläuterungen von **Ludwig Doederlein.** gr. 8. 1856. geh. 1 Thlr. 10 Ngr.

Jahrbücher, neue, für Philologie und Paedagogik. Begründet von M. Johann Christian Jahn. Gegenwärtig herausgegeben von **Rudolf Dietsch** und **Alfred Fleckeisen.** Erscheint seit 1826. Jährlich in 12 Heften. Preis 9 Thlr. Dazu als Supplement:

Archiv für Philologie und Paedagogik. Herausgegeben von R. Klotz und R. Dietsch. In Bänden von je 4 Heften. Im Ganzen 19 Bände. Preis eines Bandes 2 Thlr. 20 Ngr. Ferner:

Jahrbücher für classische Philologie. Herausgegeben von A. Fleckeisen. Supplemente. Neue Folge. Erster Band. gr. 8. 1855—56. 2 Thlr. 12 Ngr.
Zweiter Band 1. Heft 28 Ngr., 2. Heft 20 Ngr.
Dritter Band 1. Heft 20 Ngr.

☞ Einige noch vorhandene vollständige Exemplare der Jahrbücher für Philologie mit den Supplementbänden (von 1826 bis December 1854) im Ladenpreise von circa 350 Thlr., liefere ich für 60 Thlr. pr. Exemplar.

Kock, Carl, die Vögel des Aristophanes. (Besonderer Abdr. a. d. Suppl. d. Jahrb. f. class. Philol.) gr. 8. 1856. geh. 6 Ngr.

— — Aristophanes und die Götter des Volksglaubens. (Besonderer Abdruck aus d. dritten Supplementband d. Jahrb. f. class. Philologie.) gr. 8. 1857. geh. 6 Ngr.

Lagarde, P. A. de, de Geoponicon versione syriaca. 4. 1856. 10 Ngr.

La Roche, Paul, Charakteristik des Polybius. gr. 8. 1857. geh. 20 Ngr.

Lehrs, K., populäre Aufsätze aus dem Alterthum, vorzugsweise zur Ethik und Religion der Griechen. gr. 8. 1856. geh. 1 Thlr. 14 Ngr.

Mommsen, Aug., Beiträge zur griechischen Zeitrechnung. (Besonderer Abdr. a. d. Suppl. d. Jahrb. f. Philol.) gr. 8. 1856. geh. 15 Ngr.

— — Römische Daten. 4. 1856. geh. 16 Ngr.

Naevi, Cn., de bello Punico reliquiae. Ex recensione Ioannis Vahleni. gr. 4. 1854. geh. 12 Ngr.

Nicandrea. Theriaca et Alexipharmaca, recensuit et emendavit, fragmenta collegit, commentationes addidit **Otto Schneider.** Accedunt scholia in Theriaca ex recensione **Henrici Keil,** scholia in Alexipharmaca ex recognitione **Bussemakeri** et **R. Bentlei** emendationes partim ineditae. gr. 8. 1856. geh. 3 Thlr.

Plutarchi de musica edidit Ricardus Volkmann. gr. 8. 1856. geh. 1 Thlr. 6 Ngr.

Poppo, Ern. Frid., de historia Thucydidea commentatio. Accedit index historicus et geographicus. gr. 8. 1856. geh. 20 Ngr.

Prisciani inst. gramm. libri ed. Hertz, s. unter Grammatici Latini.

Reliquiae iuris ecclesiastici antiquissimae. Syriace primus edidit A. P. de Lagarde. gr. 8. 1856. 4 Thlr.

—— —— —— —— Graece edidit A. P. de Lagarde. gr. 8. 1856. 1 Thlr. [illegible] Ngr.

Ribbeck, Otto, über die mittlere und neuere Attische Komödie. Oeffentlicher Vortrag gehalten im Rathhause zu Bern. 8. geh. $7\frac{1}{2}$ Ngr.

Ross, Ludwig, archäologische Aufsätze. Erste Sammlung. Griechische Gräber — Ausgrabungsberichte aus Athen — [illegible] und [illegible] Athen und Attika. Mit 8 farbigen und 6 schwarzen Tafeln und [illegible] Holzschnitten. gr. 8. 1855. geh. 4 Thlr.

—— —— eine alte lokrische Inschrift von Chaleion oder Oeanthein, mit den Bemerkungen von **J. N. Oekonomides.** Mit 1 lithogr. Taf. gr. 8. 1851. geh. 15 Ngr.

Rossbach, Aug., und R. Westphal, Metrik der griechischen Dramatiker und Lyriker nebst den begleitenden musischen Künsten.

Erster Theil: Griechische Rhythmik von **August Rossbach.** gr. 8. 1854. geh. $1\frac{1}{4}$ Thlr.

Dritter Theil: Griechische Metrik nach den [illegible] und metrischen Strophen. Von **A. Rossbach** und **R. Westphal.** gr. 8. 1856. geh. $2\frac{1}{2}$ Thlr.

Salusti, C., Crispi Catilina et Iugurtha. Aliorum suisque notis illustravit **Rudolfus Dietsch.** Vol. I. CATILINA. 1 Thlr. Vol. II. IUGURTHA. 1 Thlr. [illegible] Ngr.

Sallusti, C., Crispi opera quae supersunt. Ad fidem codicum manu scriptorum recensuit cum selectis [illegible] suis commentariis edidit [illegible] adiecit **Fridericus Kritzius,** professor [illegible]. Vol. III. [illegible] continens. — Auch [illegible] Titel.

Sallusti, C., Historiarum fragmenta. Pleniora, emendatiora et novo ordine disposita suisque commentariis illustrata [illegible] et indices accuratos [illegible] **Fridericus Kritzius.** Accedit codicis Vaticani et [illegible] exemplum lapidi [illegible]. gr. 8. 1853. geh. 3 Thlr.

Schaeferi, Arnoldi, de sociis Atheniensium Chabriae et Timothei aetate in tabula publica inscriptis commentatio. 4. 1856. geh. 8 Ngr.

Scheibe, C., Lectiones Lysiacae. (Besonderer Abdr. a. d. Suppl. d. Jahrb. f. class. Philol.) gr. 8. 1856. geh. 15 Ngr.

Scenicae Romanorum poesis fragmenta. Recensuit Otto Ribbeck. 2 voll. gr. 8. geh. 6 Thlr.

Vol. I. Tragicorum reliquiae. 3 Thlr. Vol. II. Comicorum reliquiae. 3 Thlr.

Sophoclis tragoediae. Graece et Latine. Ex recensione Guil. Dindorfii. 2 voll. 8. 1850. 2 Thlr. 9 Ngr. Auch jedes Stück einzeln a $7\frac{1}{2}$ Ngr.

Struve, Caroli Ludovici, directoris quondam Gymnasii Urbici Regimontani opuscula selecta edidit **Iacobus Theodorus Struve.** 2 voll. gr. 8. 1854. geh. [illegible] Thlr.

Susemihl, Franz, die genetische Entwickelung der Platonischen Philosophie einleitend dargestellt. Erster Theil. gr. 8. 1855. geh. 3 Thlr.

—— —— Zweiten Theiles erste Hälfte. gr. 8. 1857. geh. 2 Thlr.

Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo. Ad optimorum librorum fidem editos explanavit **Ernest. Frid. Poppo.** Vol. IV. Sect. III. gr. 8. 1856. geh. 20 Ngr.

Tragicorum Latinorum reliquiae. Recensuit Otto Ribbeck. gr. 8. 1852. geh. 3 Thlr.

Tragicorum Graecorum fragmenta. Recensuit Augustus Nauck. gr. 8. 1856. geh. $5\frac{2}{3}$ Thlr.

Demosthenes und seine Zeit. Von Arnold Schaefer, Dr. ph., Prof. an der Landesschule zu Grimma. I. u. II. Band. gr. 8. 1856. geh. [illegible] Ngr.

Samuel Sharpe's Geschichte Egyptens von der ältesten Zeit bis zur Eroberung durch die Araber 640 n. Chr. [illegible] von Dr. **H. Jolowicz.** [illegible] Mit einer Karte und [illegible]. gr. 8. geh. 2 Thlr.

Das classische Alterthum in der Gegenwart. Eine geschichtliche Betrachtung von Dr. **Wilh. Herbst.** 8. 1852. geh. Preis [illegible] Thlr.

Zur Geschichte der auswärtigen Politik Sparta's im Zeitalter des peloponnesischen Krieges. Von Dr. **Wilh. Herbst.** gr. 8. 1853. geh. 12 Ngr.

Ein vollständiges Verzeichniss meines philologischen und Schulbücher-Verlags ist in allen Buchhandlungen gratis zu haben.

Leipzig, im August 1857. **B. G. Teubner.**

